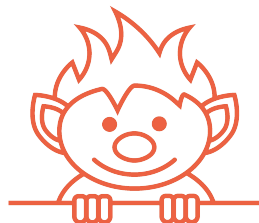

REITTIMATKAILUN KEHITTÄMINEN KEMIJÄRVELLÄ 2024-2026

Loppuraportti 2026

TIIVISTELMÄ

Työkalut ja ohjeet Kemijärven reittimatkailun kehittämiseen.

Juri Laurila

Projektipäällikkö

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hankkeen loppuraportti

Tiivistelmä

Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hankkeen tuloksena syntyy kokonaisvaltainen suunnitelma reittimatkailuun liittyvän yritystoiminnan kehittämiseksi kaupungissa, sekä reittien ja käyntikohteiden kehittämiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Suunnitelma koskee retkeily-, pyöräily-, melonta- ja lumikenkäilyreittejä, eikä se sisällä hiihto- tai moottorikelkkareittejä. Hankkeen ensisijainen kohderyhmä on matkailu- ja muut yritykset ja toiseksi alueella virkistyspalveluita käyttävät matkailijat, vapaa-ajan asukkaat ja kuntalaiset. Välillisesti hankkeesta hyötyvät alueen kunnat, ympäröivät maaseutukylät, maanomistajat ja matkanjärjestäjät.

Kemijärven reittien laatu ei ole sillä tasolla, että ne voisivat kilpailla nykyisellään laadullisesti muiden reittimatkailukohteiden kanssa. Kuitenkin Kemijärven alueen reitistöllä on edellytykset nousta kilpailukykyiseksi tehtävien kunnostustöiden ja reittirakentamisen toteuttamisella. Kemijärven reitistöjen yksi vahvuuksista on lyhyet, päiväretkille sopivien reittien paljous. Hankkeen aikana laadittiin kokonaissuunnitelma, jota toteuttamalla reittien laatutaso voidaan nostaa suhteellisen pienillä kustannuksilla kilpailukykyiseksi. Lisäksi hankeessa luotiin Kemijärven reittimatkailulle erottautumiskeinoksi uusi matkailun kärkituote, jonka kantavana teemana on Onnen Peikko. Teema tukee Kemijärven Onnen lähteillä matkailubrändiä ja herättää tutkitusti merkittävästi mielenkiintoa Kemijärven ja reittimatkailua kohtaan.

Toteuttamalla hankkeen kokonaissuunnitelmaa ja ottamalla käyttöön hankkeessa kehitetty reittimatkailukonsepti, Kemijärven kaupungin voidaan odottaa nousevan matkailukohteena aivan uudelle tasolle ja kesämatkailun markkinointiin saadaan kaivattu puuttuva kärkiteema. Kaupungissa yritysten toteuttamat matkailuinvestoinnit tukevat tämän kehityksen mahdollistamista ja toisaalta kokonaissuunnitelman toteuttaminen palvelee alueen matkailuyrityksiä kesämatkailun kasvun tavoittelussa.

Suurimmat haasteet Kemijärven reittimatkailun kehittämisessä liittyvät kaupungin työnjakoon, sitoutumiseen, osaamiseen ja resursseihin. Potentiaalin hyödyntäminen edellyttää monialaosaamista, jossa yhdistyy asiantuntemus reitti-infran vaatimuksista ja reittimatkailusta. Saumaton yhteistoiminta reittimatkailuasiantuntijan, kaupungin viestinnän ja kaupungin markkinoinnin kanssa voi toteutuessaan johtaa erityisen hyvään tulokseen.

Sisällysluettelo

Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hankkeen loppuraportti	1
Tiivistelmä	1
Sisällysluettelo	2
Hankkeen tarve ja tavoitteet	4
Hankkeen työvaiheet ja työskentely	4
Järjestäytyminen	4
Kytkeytyminen muihin hankkeisiin ja sidosryhmätyöskentely	5
Ostopalvelut	5
Yleisiä havaintoja Kemijärven reittimatkailureiteistä, matkailukohteista ja toimintaympäristöstä	7
Yleiskuva reiteistä	9
Metsät ja metsänhoito reittimatkailun näkökulmasta	10
Reittitietojen laatu ja saavutettavuus	11
Reittimatkailijoiden profiilit ja käyttäytyminen	19
Yhteenveto reittimatkailijan käyttäytymisestä	22
Kemijärven reittimatkailun kasvattaminen	22
Reittien ylläpito ja kunnostus	27
Reittimatkailun uhkakuvia	29
Reittien kartoitus	30
Reittimatkailun kehittäminen Kemijärven kaupungissa 2026-2036	31
Työryhmä- ja sidosryhmätyöskentely	31
Reitit	32
Kaikki kokonaissuunnitelman reitit	33
Käyntikohteet ja nähtävyydet	35
1. Laavut ja kodat	35
35. Luontokohteet	36
36. Nähtävyydet	36
Reittimatkailun turvallisuus	36

Reittimatkailun turvallisuusriskit	37
1. Kohdealueeseen liittyvät yleiset olosuhteet	37
2. Elinkeinoon liittyvät tekijät.....	37
3. Matkailijan tiedot ja toiminta.....	37
Pelastussuunnitelma	40
Turvallisuusasiakirja	41
Turvallisuussuunnitelma	41
Palvelut.....	42
Reittien detaljisuunnittelussa huomioitavaa	42
Saavutettavuus	42
Fyysinen saavutettavuus	42
Sähköinen saavutettavuus (data).....	43
Reittien ylläpidon ja rakentamisen rahoitus	44
Vaihtoehtoja rahoituksen keräämiseen.....	45
Digitaaliset lisäpalvelut	46
Käyttömaksut	47
Sponsoroidut reitit	48
Kannatusmaksut	48
Tuotemyynti	48
Tapahtumat.....	49
Julkinen rahoitus	49
Kemijärven reittimatkailun markkinointi	50
Toimenpide-esitykset.....	50
Hankeviestintä	52
Visio.....	53
Yhteenveto ja johtopäätökset.....	54
Kokonaissuunnitelma	55
Investointisuunnitelmat	55
Liitteet.....	55

Hankkeen tarve ja tavoitteet

Kemijärven kaupungin alueella on runsaasti retkeilymahdollisuuksia. Reittejä ja käyntikohteita on runsaasti ja useat niistä liittyvät myös lähikuntien reitteihin muodostaen laajan reitti- ja käyntikohteiden verkoston. Hankkeen suunnittelussa on tunnistettu tarve kehittää reittimatkailun edellytyksiä kokonaisvaltaisesti, jotta reittimatkailun voi tarjota matkailu- ja muille yrityksille paremmat toimintaedellytykset. Kehittämällä reitti- ja käyntikohteiden tasoa voidaan odottaa, että hyvin toimiva ja laadustaan tunnettu tarjonta houkuttelee Kemijärven alueelle myös uutta reittimatkailuun liittyvää liiketoimintaa. Erottuvan reittimatkailukonseptin myötä on haluttu lisätä Kemijärven kiinnostavuutta reittimatkailukohteena.

Hankkeen työvaiheet ja työskentely

Järjestäytyminen

Hankkeen aluksi projektipäällikkö tutustui Kemijärven reitistöihin, sekä aiempiin suunnitelmiin ja valmisti hankkeen hallinnointia. Hankkeeseen muun muassa perustettiin ohjausryhmä ja työryhmä, sekä luotiin hankkeelle Teamsiin työtilat ja perustettiin nettisivut. Hankkeelle ei perustettu omaa Facebook -tiliä, vaan päätettiin käyttää Kemijärven kaupungin tiliä viestintään. Lisäksi perustettiin sähköiset kanavat, joiden kautta kuka tahansa voi esittää reittejä ja käyntikohteita, tai tilata hankkeen tiedotteet.

Ohjausryhmän kokoonpano:

Jukka Rinne, puheenjohtaja, Kemijärven Kehitys Oy
Kari-Antti Virkkula, varapuheenjohtaja, Santa's Little Village Oy
Anne Karppinen, jäsen, Kemijärven kaupunki
Kari Tirkkonen, jäsen, Hotelli Suomotunturi
Jenny Lahtela, jäsen, Suomun Mökit Oy
Mikko Kanerva, jäsen, Jauri Resort Oy
Henna Mikkola, rahoittajan edustaja, Lapin Liitto.

Mikkolan tilalle valittiin rahoittajatahon henkilömuutosten seurauksena Samu Rötönen. Rahoittajan edustaja on ns. asiantuntijajäsen, jonka osallistuminen ei vaikuta ohjausryhmän päätösvaltaisuuteen.

Anne Karppisen tilalle tuli Eero Saarijärvi Karppisen vaihtaessa työnantajaa. Saarijärven virkavapaan aikana häntä sijaisti Esa Pöyliö.

Jukka Rinne jäi pois 31.12.2025 työsuhteen päättymisen vuoksi. Rinteen tilalle ohjausryhmään tuli Jari Polvi.

Työryhmän kokoonpano

Päätettiin, että ohjausryhmän jäsenet voivat osallistua työryhmän työskentelyyn.
Työryhmän jäsenet:

Eero Saarijärvi, Kemijärven kaupunki
Jari Polvi, Kemijärven Kehitys Oy
Emma Uski, Canterbury Travels
Juho Puikko, Kemijärven yhteismetsä
Heidi Martikainen, Pyhä Hippu Oy
Sanna Kyllönen, Itä-Lapin kuntayhtymä

Työryhmää päätettiin täydentää yrittäjien ja asiantuntijoiden osalta, sekä tarvittaessa muilla. Työryhmän kokouksiin osallistui paikallisia henkilöitä, jotka eivät edustaneet mitään tiettyä tahoa.

Kytkeytyminen muihin hankkeisiin ja sidosryhmätyöskentely

Hankkeen alussa havaittiin, että Kemijärven alueen reittien kehittäminen sisältyy myös kahteen Itä-Lapin kuntayhtymän hallinnoimaan hankkeeseen, SUB (Sustainable Arctic and Peripheral Biking Tourism) -hanke keskittyy pyörämatkailun kehittämiseen ja LAF (Last Arctic Frontier) -hanke pyörä- ja melontamatkailun kehittämiseen Itä-Lapin alueella. Rajapinnan ollessa näin selvä, aloitettiin kyseisten hankkeiden kanssa välittömästi yhteistyö päällekkäisen työn välttämiseksi ja yhtenevän lopputuloksen muodostumiseksi pyörä- ja melontamatkailun osalta. Tämän lisäksi Pyhä-Luosto –alueella käynnissä olleiden, Sodankylän kunnan hallinnoimien reittihankkeiden kanssa tehtiin yhteistyötä. Hanke kytkeytyy myös suunniteltuun Gravel –hankkeeseen, jolla rakennettaisiin Javarus –joen ylittävä silta. Silta palvelisi tärkeällä tavalla Kemijärven keskustan ja Pyhätunturin välistä pyörämatkailua. Työssä hyödynnetään Sweco Finland Oy:n toteuttamaa Suomen alueen retkeilyalue -selvitystä. Lisäksi yhteistyötä tehtiin Pyörämatkailukeskuksen, Metsähallituksen, lähikuntien, kyläyhdistysten, maanomistajien, koululaisten ja Kemijärven kaupungin Liikkuva Kemijärvi -hankkeen kanssa.

Yhteistyötä hankkeiden kesken toteutettiin monitahoisesti. Yhteistyöhön kuului yhteisten tilaisuuksien järjestäminen, reittisuunnittelun koordinointi, yhteiset yrittäjäkontaktointit, tietojen jakaminen ja osin yhteinen viestintä. Lisäksi esimerkiksi LAF –hankkeen kanssa toteutettiin yhteistyössä reittikatselmuksia ja pohdittiin reittien kehittämisen vastuualueita. Yhteistyön tuloksena syntyi usealle melontareitille kehittämissuunnitelma ja reittikuvaus.

Ostopalvelut

Hankkeen budjettiin oli varattu merkittävä rahoitus ostopalveluiden tuottamiseen. Koska hankkeen kirjoittamisvaiheen ja hankkeen aloittamisen välillä toimintaympäristössä oli tapahtunut muutoksia, pyrittiin näihin muutoksiin vastaamaan myös ostopalveluiden

kilpailutuksessa ja toteutuksessa. Sinällään itse hankintojen sisältöön ei tehty merkittäviä muutoksia, mutta hankintojen toteutusta muokattiin vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Ostopalveluissa muun muassa Outdoor Active –palvelun merkittävyyttä reittimatkailun kehittämisessä oli tarpeen tarkastella uudelleen. Outdoor Activen osalta merkittävien muutosten lisäksi Metsähallituksen julkaisema Luontoon –palvelu, joka on ilmainen ja Outdoor Activen edustajana Suomessa toimivan Ellare Oy:n mukaan suora kilpailija. Selvitetävää on, mikä on Outdoor Activen käytön panos-hyöty -suhde ja lisäksi tehtävä vertailua muiden kaupallisten alustojen välillä. Hankkeessa päätettiin, että alustojen vertailua ja valintaa käsitellään työryhmässä ja tehdään päätökset myöhemmin, kun se tulee ajankohtaiseksi. Aikataulullisesti kiirettä päätökselle kaupallisen alustan mahdollisesta käyttöönotosta ei ollut, koska sisällöntuotantoa ei päästäisi aloittamaan ennen Hyvinvointi- ja reittimatkailukonseptin etenemistä.

Ostopalveluiden kilpailutus ajoittui vuoden 2024 marras-joulukuulle. Kilpailutus toteutettiin käänteisenä kilpailutuksena, jossa määriteltiin hankesuunnitelman mukaiset vähimmäissisällöt ja enimmäishinta. Tarjoajille jätettiin mahdollisuus tarjota itse parhaaksi näkemiään vaihtoehtoja, kunhan vähimmäisvaatimukset täyttyvät. Ostopalveluiden kilpailutus toteutettiin kahtena hankintaeränä.

- 1) Kemijärven reittimatkailun kokonaissuunnittelu ja digitointi
- 2) Kemijärven hyvinvointi- ja reittimatkailukonseptin rakentaminen

Hankintakokonaisuudet muodostettiin siten, että niiden tehtävät sopisivat kokonaissuunnittelun osalta mahdollisimman hyvin reittien ja reittimatkailun kehittämiseen erikoistuneille yrityksille ja konseptoinnin osalta kokonaisuus sopisi konseptointia ja markkinointia osaaville yrityksille.

Molemmat hankintaerät kilpailutettiin samanaikaisesti ja hankintojen aloituspalaveri sovittiin pidettäväksi yhdessä molempien voittajien kanssa. Hankintaerä 1:n toteuttajaksi valittiin Sweco Finland Oy ja hankintaerä 2:n toteuttajaksi Ellare Oy. Hankinnat onnistuivat erinomaisesti ja kilpailutuksen kautta saatiin vahvat toimijat toteuttamaan suunnittelua. Myös taloudellisesti kilpailutukset onnistuivat hyvin. Käytettäväksi jäi vielä hieman yli 40.000 euroa muihin ostopalveluihin, jotka tukevat hankkeen tavoitteita. Hankinnat alkoivat tammikuussa 2025.

Ostopalveluina on hankittu lisäksi hankesuunnitelman mukaisesti asiantuntijatyötä. Pääosa hankinnoista on toteutettu kilpailutukset voittaneiden yritysten tarjouksissa olleiden optioiden mukaisesti tai kyseisiltä yrityksiltä lisätyönä. Pieniä hankintoja on tehty myös avoimen tarjousmenettelyn kautta paikallisilta pienyrityksiltä.

Hankkeen loppuvaiheessa katsottiin tärkeäksi teettää markkinatutkimus reittimatkailukonseptin osalta tukemaan kaupungin päätöksentekoa. Markkinatutkimuksen toteutti Visitory Oy.

Yleisiä havaintoja Kemijärven reittimatkailureiteistä, matkailukohteista ja toimintaympäristöstä

Hankkeen aluksi projektipäällikkö perehtyi Kemijärven alueella olevaan reitistöön tiedonhaun ja maastokatselmusten muodossa. Kemijärvellä on paljon erilaisia ulkoilureittejä ja käyntikohteita, kuten retkeilykohteita, luontokohteita ja nähtävyyksiä. Tiedot reiteistä ovat jokseenkin hajanaisia ja puutteellisia. Alkukartoituksessa projektipäällikkö haki reitti- ja kohdetietoja, sekä palveluntuottajien tietoja useista eri palveluista. Näitä olivat muun muassa Visit Kemijärven ja Kemijärven kaupungin verkkosivut, Lipas liikuntapaikat, Bikeland.fi, Komoot, Ulko.fi, infogis, City Nomadi, Retkikartta.fi, Outdoor Active, Laavu.org, Airbnb, Booking.com, sekä Google Maps ja Google haku. Lisäksi tietoa haettiin useita nettipalveluita käyttäen. Osa palveluista käytti toisen palvelun paikkatietoja, osa ei. Esimerkkinä tästä Jyväskylän yliopiston ylläpitämä Lipas Liikuntapaikat -tietokanta, johon myös tässä hankkeessa on tarkoitus digitoida tiedot reiteistä ja kohteista. Useat palvelut hakevat tiedot suoraan Lipas Liikuntapaikat – tietokannasta, mutta osa palveluista ei käytä tätä mahdollisuutta.

Palveluissa oli mainintoja, joissa annettiin ymmärtää tietojen olevan kattavia. Esimerkiksi City Nomadissa “Suomun kaikki reitit” tai “Kemijärven ulkoilureitit” oli käytetty otsikoinnissa, vaikka tosiasiasa kaikkia tietoja ei ollut näiden otsikoiden alla löydettävissä. Toisaalta palveluista löytyi myös reittejä, joiden väitettiin olevan virallisia reittejä, mutta tosiasiasa niistä ei ollut sopimuksia maanomistajien kanssa, eikä muitakaan viitteitä virallisen reitin statuksesta löytynyt. Viestinnällisesti tällainen käytäntö, jossa ilmaistaan palvelussa olevan kaikki reitit, on haastava Kemijärven reittimatkailun näkökulmasta. Ne kertovat kävijälle samalla, että alueelta löytyy vain mainitut reitit tai kohteet, vaikka reittejä olisikin enemmän. Tosiasiasa eri palveluissa olevat reitit ja kohteet poikkesivat toisistaan merkittävästi. Jo pikaisella ristiin vertailulla pystyi havaitsemaan, että lähes jokaisessa palvelussa oli reittejä tai kohteita, joita ei ollut muissa palveluissa. Lisäksi havaittiin, että jopa peruskartalla oli nähtävyyksiä ja luontokohteita merkittynä, joita ei ollut lisätty mihinkään palveluun käyntikohteeksi. Puhumattakaan asukkaiden paikallistuntemuksen varassa olevista kohteista, joita ei ole missään merkittynä.

Matkailijan ja matkailumarkkinoinnin näkökulmasta tilanne on haastava. Yhtäältä matkailija hakee tietoa alueen reiteistä ja palveluista, mutta ei löydä ilman merkittävää paneutumista toivomaansa tietoa. Toisaalta Kemijärven kaupungin ja yritysten matkailumarkkinoinnissa ei ole mahdollista ohjata matkailijaa mihinkään yhteen palveluun, josta hän saisi kattavan kuvan alueen mahdollisuuksista.

Tietojen hajanaisuus johtaa myös ylläpidon suunnittelun haasteisiin siten, että reittien ja kohteiden ylläpitäminen voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti parhaalla mahdollisella tavalla asukkaiden, yritysten ja matkailijoiden kannalta. Tämän hankkeen yhtenä tavoitteena on tuoda näkyväksi Kemijärven kaupungin alueella olevat reitit ja kohteet

keskitetysti kaikkien käytettäväksi, sekä laatia kokonaissuunnitelma reittien ja kohteiden ylläpitämiseksi.

Reittimatkailun näkökulmasta katsottuna tuotteistamista ei ole käytännössä tehty lainkaan. Kemijärven reittimatkailun kehittämishankkeessa toteutettava konseptointi ja tarinallistaminen tulevat todella tarpeeseen, kun Kemijärven reittimatkailua aletaan markkinoimaan. Lähtötilanne ei kuitenkaan ole sellainen, että reittimatkailua kannattaa alkaa mainostamaan ennen kuin infra saadaan kuntoon ja reittitiedot päivitettyä.

Reittien osalta tilanne on ollut jo pitkään sekava, joten ymmärrettävästi myös Visit Kemijärvellä, paikallisilla ja erityisesti Suomen mökkiläisillä on kovat odotukset reittien kunnostukseen. Tämä näkyi erityisesti siinä, että hankkeen alusta asti kritiikkiä tuli siitä, ettei vielä ole tehty toimenpiteitä ja hankkeen aloittamisen myötä odotus oli, että Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hanke myös korjaa reitit, tekee uudet kartat ja päivittää tiedot heti. Projektipäällikkö onkin toistuvasti joutunut hankkeen aikana rauhoittelemaan ihmisiä ja selittämään hankkeen luonnetta ja hankkeessa tehtävää työtä ja työskentelytapaa. Projektipäällikkö Juri Laurila on kärsivällisesti selittänyt eri tahoille, että ensin on tehtävä pohjatyö, jonka jälkeen voidaan suunnitella toimenpiteet reiteille, luoda reittimatkailun konsepti ja valmistella reittikuvaukset ja aineistot. Ilman kunnollista pohjatyötä ei voida odottaa laadukasta lopputulosta ja tilanne vain jatkuisi entisellään kiirehtimällä. Yrittäjät ovat ymmärtäneet tilanteen hyvin ja tehneet erinomaista yhteistyötä alusta asti hankkeen edistämiseksi.

Hankkeen aikana ilmeni, että reittien kehittämishankkeesta huolimatta kaupungin sisäinen organisointi toimii heikosti. Tämä ilmeni muun muassa siten, ettei projektipäällikköä informoitu meneillään olevista reitteihin liittyvistä kehityshankkeista kattavasti tai lainkaan. Kaupungin kehitysyritys business Kemijärvi ja osa virkamiehistä muun muassa valmistelivat hankkeen aikana yritys yhteistyötä, josta ei projektipäällikölle annettu mitään tietoa toistuvista pyynnöistä huolimatta. Yhteispalavereissa sovitut asiat eivät myöskään selkeyttäneet tilannetta esimerkiksi reittitietojen syöttämisen osalta. Sisäisen viestinnän ja työnjaon selkeyttäminen ovatkin keskeisessä asemassa reittimatkailun laadukkaan ja tehokkaan kehittämisen näkökulmasta. Myös Visit Kemijärvi toimi hankkeen ajan omapäisesti konsulttoimatta projektipäällikköä. Tämä johti esimerkiksi siihen, että Visit Kemijärvi syötti Outdoor Activeen vanhentuneita, puutteellisia, vääriä ja laadultaan heikkoja aineistoja siihen saakka, että hankkeessa saatiin tuotettua aineistoa. Visit Kemijärvi ei myöskään huomionnut reittisopimuksia maanomistajien kanssa, joka on yksi laadukkaan reitin edellytyksistä. Viranomaisena kaupunki asettaa itsensä epäedulliseen tilaan, mikäli se julkaisee luvattomia reittejä missään palvelussa. Epävirallisten reittien julkaiseminen kaupungin toimesta on paitsi epäeettistä, se vaikeuttaa sen hahmottamista, täyttääkö reitti laadukkaan reitin standardit ja mikä on virallinen reitti. Parasta olisi, kun kaupunki julkaisisi tietoja vain niistä reiteistä, joiden osalta se voi mennä takuuseen reitin laadusta ja joiden osalta ei ole mahdollisuutta epätietoisuuteen reitin maankäyttöoikeuksista tai ylläpidosta. Hankkeen loppuvaiheilla Business Kemijärven ja

samalla myös Visit Kemijärven toiminta lakkautettiin. Tätä raporttia kirjoittaessani en ole saanut tietoa siitä, miten kaupungin reittimatkailun markkinointia aiotaan toteuttaa tai kuka siitä on vastuussa.

Kemijärvelle on aiemmin myös valmisteltu valtion retkeilyaluetta. Edellytyksiä valtion retkeilyalueen perustamiselle ei kuitenkaan ole. Syynä on se, ettei valtion retkeilyalueita perusteta muualle kuin valtion omistamille maille. Kaavailtu retkeilyalue sijoittuisi Suomen alueelle, jossa ei valtion maita ole. Lisäksi perustettavilla valtion retkeilyalueilla on jo ennen perustamista paljon retkeilijöitä. Edellinen valtion retkeilyalue perustettiin Rovaniemelle Napapiirin retkeilyalueelle, jossa oli vuosittain jopa 100.000 käyttäjää ennen valtion retkeilyalueen statuksen saamista. Valtion retkeilyalueet ovat Metsähallituksen ylläpitämiä, eikä ainakaan projektin aikana uuden retkeilyalueen ja se infran perustamiseen olisi muutenkaan ollut rahoitusta.

Yleiskuva reiteistä

Kemijärven ulkoilureitit ovat pääosin suhteellisen lyhyitä, 1-3 tunnissa kierrettävissä olevia reittejä. Reittejä on hyvin vaihtelevissa maastoissa, joten matkailijan näkökulmasta valinnanvaraa on paljon. Pitkiä retkeily, pyöräily tai melontareittejä ei hankkeen alkaessa ollut käytännössä lainkaan. Reittimatkailun kehittämisen näkökulmasta lyhyiden reittien runsaus on vahvuus, koska se mahdollistaa matkailijalle usean reitin kokemisen majoittumalla yhdessä paikassa. Pidemmille reiteille on kuitenkin kysyntää matkailijoiden lisäksi paikallisten harrastajien suunnalla. Erityisesti pidempiä pyöräilyreittejä olisi hyvä olla tarjolla.

Retkeilyreittien merkinnät ovat kauttaaltaan heikolla tasolla. Yleisin haaste on opastusten ja viitoitusten puutteellisuus, mutta toisaalta joillakin reiteillä myös ylimerkitseminen tuottaa matkailijan näkökulmasta tarkasteltuna haasteita. Erityisesti silloin, kun merkinnät eivät ole ajantasaisia. Hyvänä esimerkkinä toimii Pöyliövaaran retkeilyreitti, jossa opasteita ja viitoituksia on runsaasti, mutta opasteiden ja viitoitusten seuraaminen on todella hankalaa ja samoissa tolmissa on opasteita samaan paikkaan eri suuntiin lähdetessä. Reitillä on kolme eri vaihtoehtoa, mutta niitä ei ole mitenkään opastuksessa erotettu toisistaan, joten kävijän vastuulle jää arvata oikeat kulkusuunnat. Viitoitus on myös monin paikoin vaikeaselkoista. Tarve kestäväinnille on myös melko yleistä.

Virallisia pyöräreittejä Kemijärven alueella oli oikeastaan vain Pyörämatkailukeskuksen tekemät Eurovaloreitit ja Suomulle tehty Suomu-Tonkopuro –reitti. Epävirallisia, käyttäjien eri palveluihin merkitsemiä reittejä sen sijaan oli melko paljon. Pöyliöjärven ympäri tehtävä puolimaratonin mittainen hybridireitti oli hankkeen alkaessa suunniteltuna, mutta ei luvitettuna. Hankkeen aikana Kemijärven kaupunki teki reittitoimitushakemuksen.

Melontareittejä Kemijärvellä ei oikeastaan ollut hankkeen alkaessa lainkaan. Ainoastaan Käsmäjoen reitti Visit Kemijärven reiteistä oli sellainen, jonka voi katsoa olevan käyttökelpoinen melontareitti Kemijärven alueella. Suurin osa Visit Kemijärven sivuilla mainituista reiteistä sijaitsikin naapurikunnissa. Järvimelontareittejä ei ollut ainoakaan.

Metsät ja metsänhoito reittimatkailun näkökulmasta

Kemijärven reitit sijoittuvat pääasiassa talousmetsiin, joissa harjoitetaan metsätaloutta. Sen seurauksena reiteille mahtuu kaikenlaisia metsiä nuorista taimikoista vanhoihin metsiin. Vanhojen metsien osuus on kohtuullisen maltillinen. Yksikään Kemijärven retkeilyreiteistä ei sijoitu kokonaan vanhaan metsään. Eniten vanhaa metsää on Matovaaran reitin varrella, jossa on Suomi100 –ohjelmassa suojeltua valtion omistamaa vanhaa metsää.

Kemijärven metsistä suuri osa on yksityisessä omistuksessa. Suuria maanomistajia ovat yhteismetsä ja valtio. Tässä raportissa ei oteta kantaa siihen, minkälaisia metsätaloudellisia päätöksiä maanomistajat tekevät, vaan pohditaan erilaisten metsien vaikutusta reittimatkailun näkökulmasta.

Avohakkuilla uudistettuja metsiä on eniten. Suurin osa niistä on kasvanut jo nuoreksi tai varttuneeksi metsäksi. Avohakkuut jakavat ihmisten mielipiteitä paikoin voimakkaasti, mutta yleisesti ne eivät herätä intohimoja suuntaan tai toiseen. Suomalaisille avohakkuut ovat tuttu näky ja ulkomaalaiset turistit yleensä ihmettelevät valtavaa metsien määrää, eivätkä kiinnitä juuri huomiota hakkuutapoihin. Tehdäänhän avohakkuita myös muualla. Avohakkuut ovat reittimatkailun kannalta mielenkiintoisia, koska niissä poistetaan puusto kokonaan ja tilalle perustetaan taimikko. Yleensä niissä myös muokataan maaperää taimikon kasvun nopeuttamiseksi, eikä juuri muokattu maa näytä mitenkään edustavalta matkailun kannalta lumettomana aikana. Koska Kemijärven ulkoilureitit sijoittuvat pääosin talousmetsiin, avohakkuualat tarjoavat reittien varsille paikkoja, joista ympäröivä maisema avautuu 10-20 vuodeksi riippuen kasvupaikasta. Puuston ollessa pituudeltaan silmien yläpuolella, maisemanäkymät peittyvät. Tällä hetkellä esimerkiksi Pitkävaaran ja Jyrkkävaaran päältä avautuu valtavan upeat maisemat, mutta jo muutamassa vuodessa tilanne tulee muuttumaan puuston kasvaessa ja peittäessä maiseman.

Nuoret metsät ovat usein hyvin tiheitä ennen nuoren metsän hoitoa tai ensiharvennusta. Lisäksi niissä latvuserkos alkaa usein jo alhaalta. Siten ne myös peittävät näkymiä erityisen tehokkaasti. Myös harventamattomat varttuneet metsät ovat luonteeltaan sellaisia, jotka estävät tehokkaasti näkymiä. Reittimatkailun kannalta tarkasteltuna parhaan näkymän tarjoavat metsät, joissa on hoitotoimet ja harvennukset tehty ajallaan. Näissä latvuserkoston avonaisuus mahdollistavat maisemien näkymisen sopivan harvan puuston takaa. Esimerkiksi Ämmänniemessä ja Suomunkankaalla harvennusten laiminlyönti on johtanut näkymien merkittävään heikkenemiseen ja puuston riukuuntumiseen.

Erityisen paha tilanne on Suomunkankaalla, jossa metsät ovat monin paikoin niin tiheitä ja puusto niin pahasti riukuuntunutta, ettei metsien voida odottaa millään hoitotoimilla kasvavan enää edustavan näköiseksi vuosikymmeniin. Siitä huolimatta alueella tulisi aloittaa pikaisesti puuston varovainen harvennaminen. Mikäli puusto harvennettaisiin

yhdellä kerralla sellaiseen tiheyteen, jossa puuston kasvu elpyisi, olisi odotettavissa hyvin todennäköisesti tykky- ja myrskytuhoja, jotka katkoisivat jäävää puustoa vuosien ajan.

Ämmänniemessä tilanne ei ole yhtä paha, vaikka harvennukset ovat sielläkin pahasti myöhässä. Harventamalla tiheä puusto voidaan mahdollistaa metsien kehittyminen sellaiseksi, että puusto olisi tulevaisuudessa järeää petäjikköä, joka tarjoaa miellyttävän retkeilykokemuksen reitin käyttäjille. Sielläkin tilanne pahenee kuitenkin nopeasti ja toimenpiteiden lykkäämien johtaa merkittävään virkistyskäytön heikkenemiseen vääjäämättä. Harvennusten lykkääminen voi johtaa tilanteeseen, jossa ainoa järkevä toimenpide on avohakkuu, eikä voida käyttää esimerkiksi puistometsien hoidossa käytettäviä hakkuumenetelmiä.

Hoitamattomuus voi johtaa myös turvallisuusriskeihin. Puuston epäsuotuisa tilajakauma johtaa puiden kuolemiseen ja kasvattaa lumi- ja myrskytuhojen riskiä. Retkeilyreitien turvallisuutta heikentää tällöin puiden kaatumisriskin lisääntyminen. Kaatuvat puut lisäävät myös reittien ylläpitokustannuksia.

Reittitietojen laatu ja saavutettavuus

Laadukas reittitieto on ajantasaista ja helposti saavutettavaa. Tietojen välittämisen kannalta on tärkeää pohtia käytettäviä kanavia tietojen saavutettavuuden kannalta. Tietojen laadun kannalta merkittävää on tiedon luotettavuus ja sisältö. Hankkeessa aihetta jouduttiin pohtimaan sekä siltä kannalta, miten saadaan laadukas tieto reittien käyttäjille, että tietojen laadun säilymisen kannalta pitkässä juoksussa.

BIKELAND KANSALLISET - KAUPALLISET PALVELUT

KANSALLISET PALVELUT EDELLYTTÄVÄT:

- Reitti perustuu viralliseen ylläpitoon (kunta, alue yms.), sillä on tarvittavat luvat ja turvallisuus selvitykset kunnossa (mm. TUKES)
- Tieto on mahdollisimman laadukasta, ajantasaista ja avointa
- Reittejä esitellään koko maan kattavasti mahdollisimman yhdenmukaisin kriteerein
- Tiedon jakaminen tapahtuu mahdollisuuksien mukaan avoimen datan periaattein

KAUPALLISET PALVELUT VOIVAT:

- Esittää myös epävirallisia tai yksityisesti tuotettuja reittiehdotuksia, joita voidaan kulkea jokaisenoikeudella
- Korostaa käyttäjälähtöisyyttä ja henkilökohtaista kokemusta

(KUVA: Viranomaisten tuottama tieto on myös laadun tae)

Yhdeksi merkittäväksi seikaksi hankkeen toteuttamisen kannalta nousi Metsähallituksen uusi Luontoon –palvelu, josta ei ole ollut hankesuunnitelman kirjoittamisen aikana tietoa. Luontoon –palvelu on kansallinen retkeilytietopalvelu, jossa on valtion ja kuntien retkeilypalvelut ja kaupalliset palvelut yhdessä paikassa. Palvelussa näkee kohteen sää tiedot ja varoitukset (esim. Metsäpalovaroitukset). Lisäksi palvelu tarjoaa runsaasti tietoa retkeilystä ja retkeilyyn liittyvistä asioista. Esim. Retkietiketti, jokamiehen oikeudet jne.. Luontoon.fi ylläpitäjä kertoi, että palvelu hakee tiedot Lipas Liikuntapaikat – tietokannasta, sekä Visit Finlandin Datahubista rajapintoja hyödyntäen. Palvelu rikastaa tiedot havainnollisempaan muotoon. Yksinkertaisesti Luontoon –palveluun tulee automaattisesti tiedot reiteistä ja käyntikohteista, mikäli ne ovat syötetty Lipas Liikuntapaikat- tai Visit Finlandin datahub –tietokantoihin ja muokkaa tiedot selkään ja informatiiviseen muotoon. Luontoon –palvelussa käyttäjälle näkyy täysin maksuttomasti käytännössä samat tiedot, kuin esimerkiksi Outdoor Activessa tai Komootissa, mutta niitä ei tarvitse sinne erikseen syöttää. Luontoon.fi palvelusta voidaan upottaa reittitiedot muihin palveluihin.

(KUVA: Lipas, Datahub ja Luontoon.fi -palvelu muodostavat kokonaisuuden, jossa yhdistyvät reitit ja palvelut.)

Outdoor Active ja Komoot edustavat kaupallisia palveluita, joihin liittyy myös käyttömaksut. Palvelut perivät vaihtelevasti maksuja joko tietojen jakelijalta (kuten Kemijärven kaupungilta), käyttäjiltä tai molemmilta. Esimerkiksi Outdoor active ei automaattisesti näytä kaikkia tietoja käyttäjältä, joka ei ole kirjautuneena palveluun. Lisäksi jotkin tiedot ovat maksullisia. Luontoon –palvelussa kaikki tiedot ovat maksuttomasti asiakkaan saatavilla. Kaupallisten palveluiden hyöty pieneni näin ollen markkinointiin. Syöttämällä kohdetiedot kaupalliseen palveluun, ne saadaan kyseisen palvelun käyttäjien nähtäville. Markkinoinnin

kohderyhmä on siten reittimatkailun kannalta oikea, mutta rajallinen. Vaikka hankkeen aikana ilmeni, ettei Outdoor Activen käyttöönotolla saavuteta juuri lainkaan lisähyötyä reittimatkailun edistämiseksi, reitit päätettiin digitoida myös sinne Visit Kemijärven vaatimuksesta.

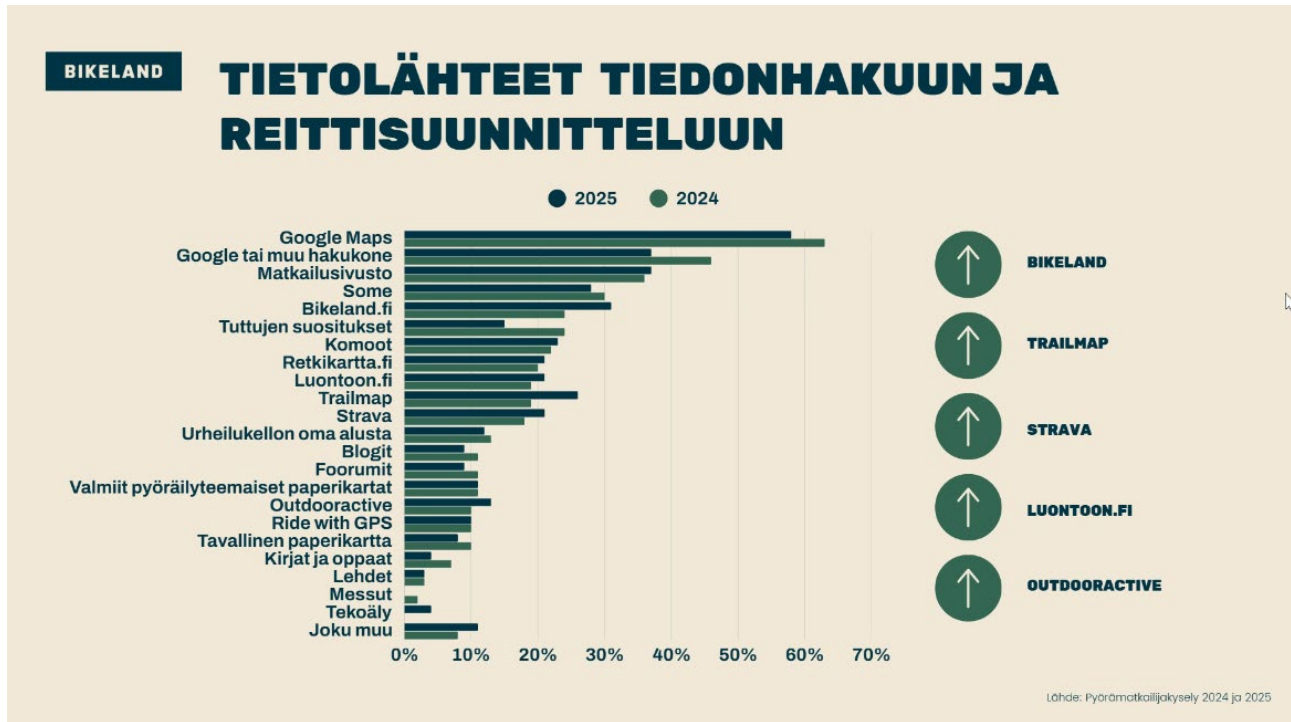
Luontoon –palvelun yksi vahvuuksista on myös tietojen laadullinen tarkastaminen. Koska reitti- ja käyntikohdetiedot ovat vain viranomaistoimijan syöttämiä, palveluun tulee vain viralliset reitit ja käyntikohteet, joista Kemijärven kaupungin alueella yleensä on myös ylläpito Kemijärven kaupungilla tai siitä on sovittu muuten ylläpitäjien kanssa. Kaupallisissa palveluissa on usein myös käyttäjillä mahdollisuus tehdä omia reittejä, joita ei ylläpidetä, eikä niistä ole sovittu maanomistajien kanssa.

Tietojen laadun ja yhtenäisyyden kannalta pitkässä juoksussa nousee niiden päivittäminen. Kemijärven kaupungilla ei ole yhtä selkeästi määrättyä tehtävänkuvaa, johon sisältyy reitti- ja käyntikohdetietojen päivittäminen tietokantoihin. Lisäksi tietoja on useissa palveluissa, eikä kenelläkään ole selkeää kuvaa, mihin kaikkiin palveluihin tietoja tulisi päivittää tai syöttää kaupungin toimesta. Tietoja ovat päivittäneet kaupungin elinvoimapaalvelut, Business Kemijärvi ja Visit Kemijärvi. Koska päivityksiä ei ole keskitetty, on päädytty tilanteeseen, jossa jopa kaupungin syöttämät tiedot ovat eri palveluissa puutteellisia, sekavia ja laadullisesti heikkoja. Monista palveluista löytyy esimerkiksi lisätietoja -linkki, joka johtaa Visit Kemijärven nettisivuille, mutta siellä ei kyseistä sivua ole saatavilla tai linkki on väärä. Jotta tulevaisuudessa voitaisiin välttää tietojen hajanaisuudelta tai vanhenemiselta, katsottiin tärkeäksi minimoida päivitettävien tietokantojen määrä. Tietojen hajaantumisen suurin riski tunnistettiin juuri päivityksiin liittyväksi. Nähtiin, että mikäli päivitettäviä tietokantoja on enemmän kuin yksi, on todennäköistä, että päivitysvaiheessa tiedot päivittyvät vain yhteen tietokantaan.

Projektipäällikkö esitti hankkeen aikana Visit Kemijärvelle, että www.visitkemijarvi.fi -sivustoja uudistettaisiin reittien osalta siten, että kullekin reitille tehtäisiin oma alisivu, johon voidaan laittaa kaikki tarvittava tieto reittikohtaisesti. Visit Kemijärvi on aloittanut nettisivujen uudistamisen hankkeen aikana, mutta asia ei edennyt hankkeen aikana, eikä projektipäällikkö ole siten voinut tuoda omaa osaamistaan tai näkemyksiä uudistuksen toteuttamiseksi.

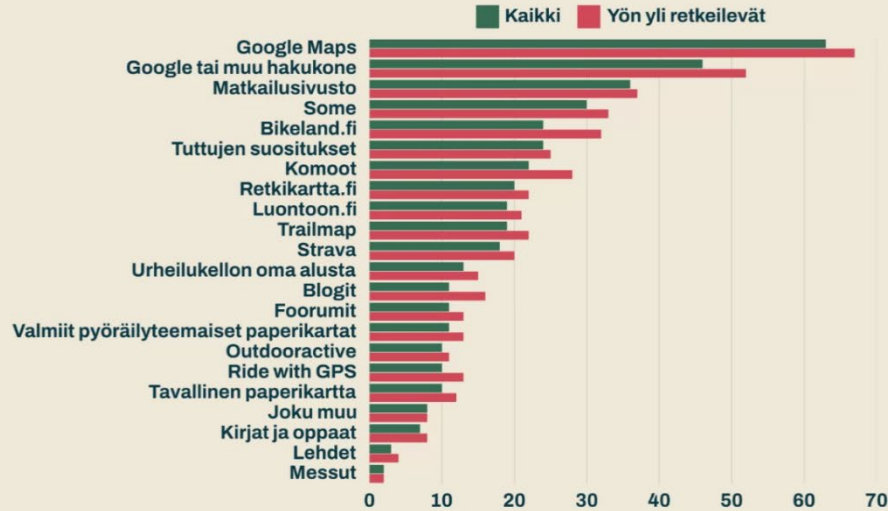
Huomattavaa on, että useimmat matkoja suunnittelevat käyttävät maksuttomia palveluita tiedon hakemiseen. Suosituin hakukanava on Google. Google Maps ja Open Street maps tukevat suunnittelua. Viralliset sivut ovat nostaneet suosiotaan ja Luontoon.fi -palvelu onkin noussut tärkeimmäksi Suomessa. Matkailusivustot, sosiaalinen media, Bikeland.fi ja tuttujen suositukset tulevat tietolähteinä ennen ensimmäistä kaupallista alustaa, eli Komootia. Outdoor activella ja Komootilla saavuttaa parhaiten erityisesti saksalaisia ja

hollantilaisia pyörämatkailijoita.

BIKELAND

TIETOLÄHTEET TIEDONHAKUUN JA REITTISUUNNITTELUUN

BIKELAND

REITILLÄ NAVIGOINTI

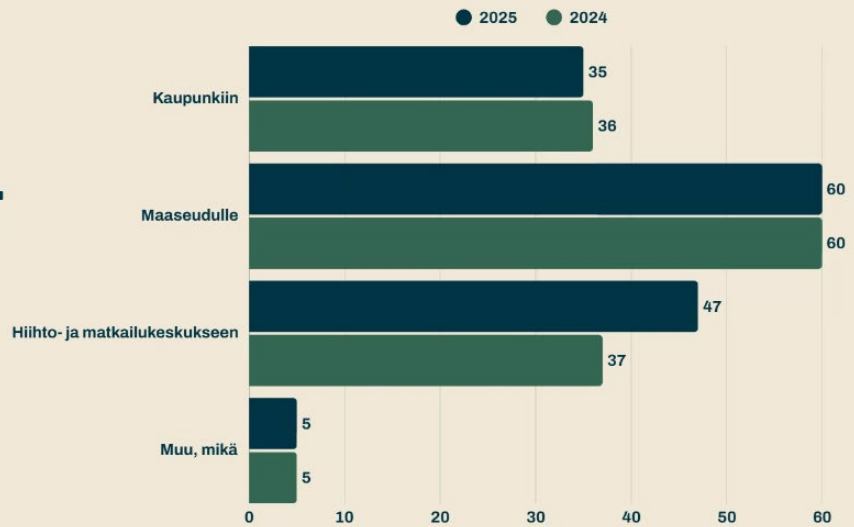

Lähde: Pyörämatkailijakysely 2024 ja 2025

BIKELAND

**SUOMALAISET
PYÖRÄLOMAT**

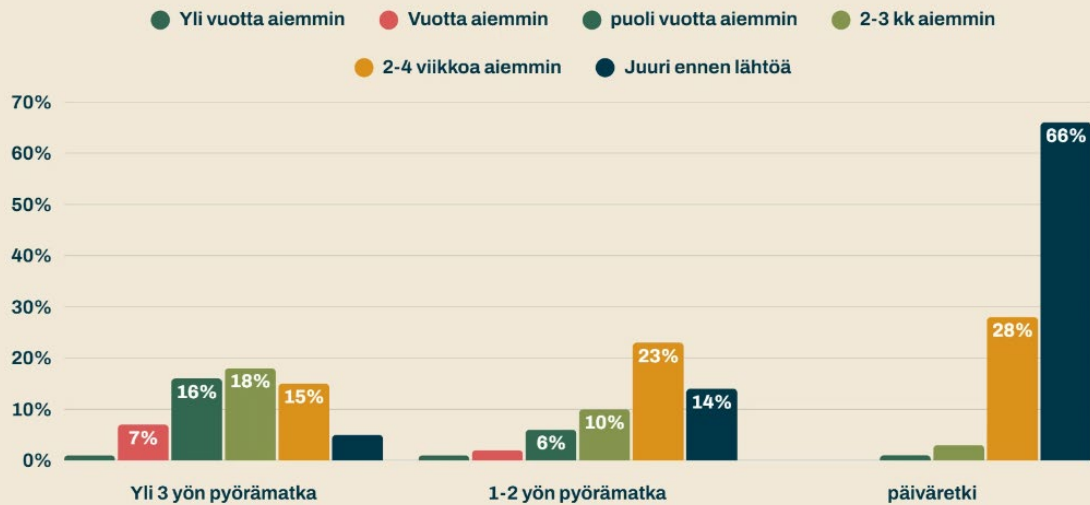
Minne matkasi suuntautui? Voit valita useamman.

Lähde: Pyörämatkailijakyselyt 2023, 2024 ja 2025

BIKELAND

PYÖRÄRETKEN SUUNNITTELUN AJANKOHTA

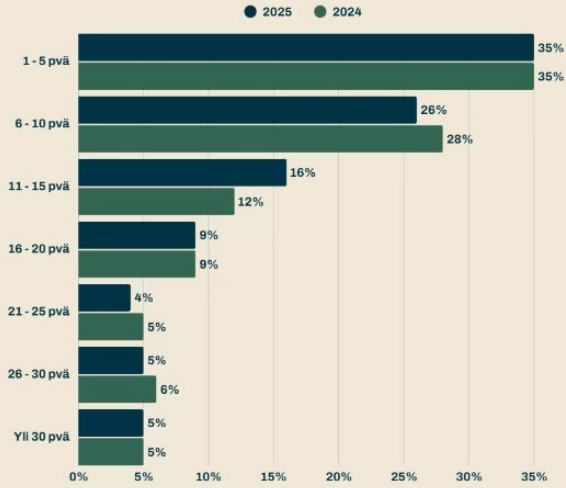

Lähde: Pyörämatkailijakysely 2024 ja 2025

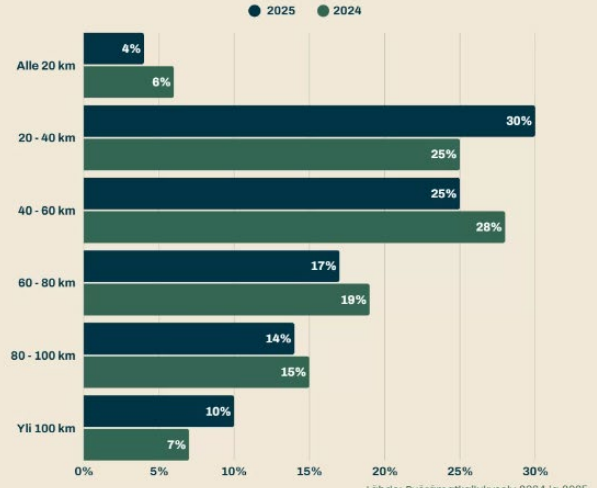
BIKELAND

PÄIVÄRETKIEN LUKUMÄÄRÄ JA PITUUDET SUOMESSA

Päiväretkien määrä

Päiväretkien keskimääräiset pituudet

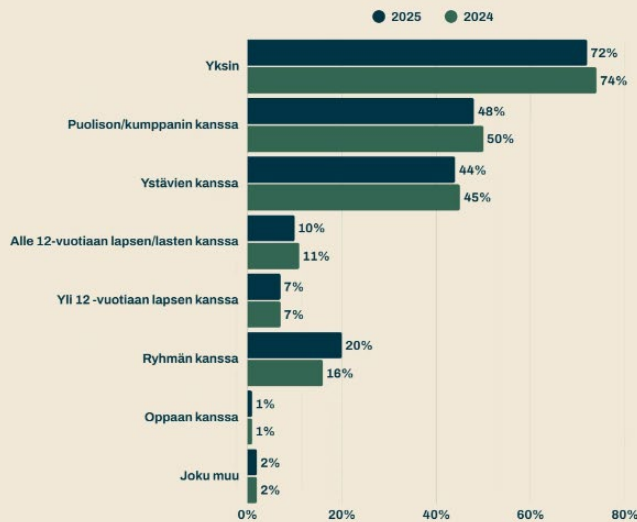

Lähde: Pyörämatkailukysely 2024 ja 2025

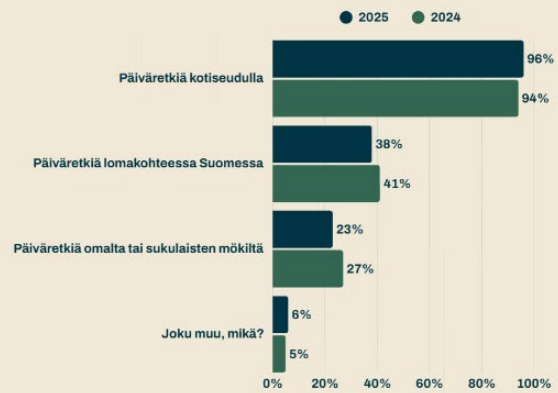
BIKELAND

KENEN KANSSA PÄIVÄRETKEILLÄÄN?

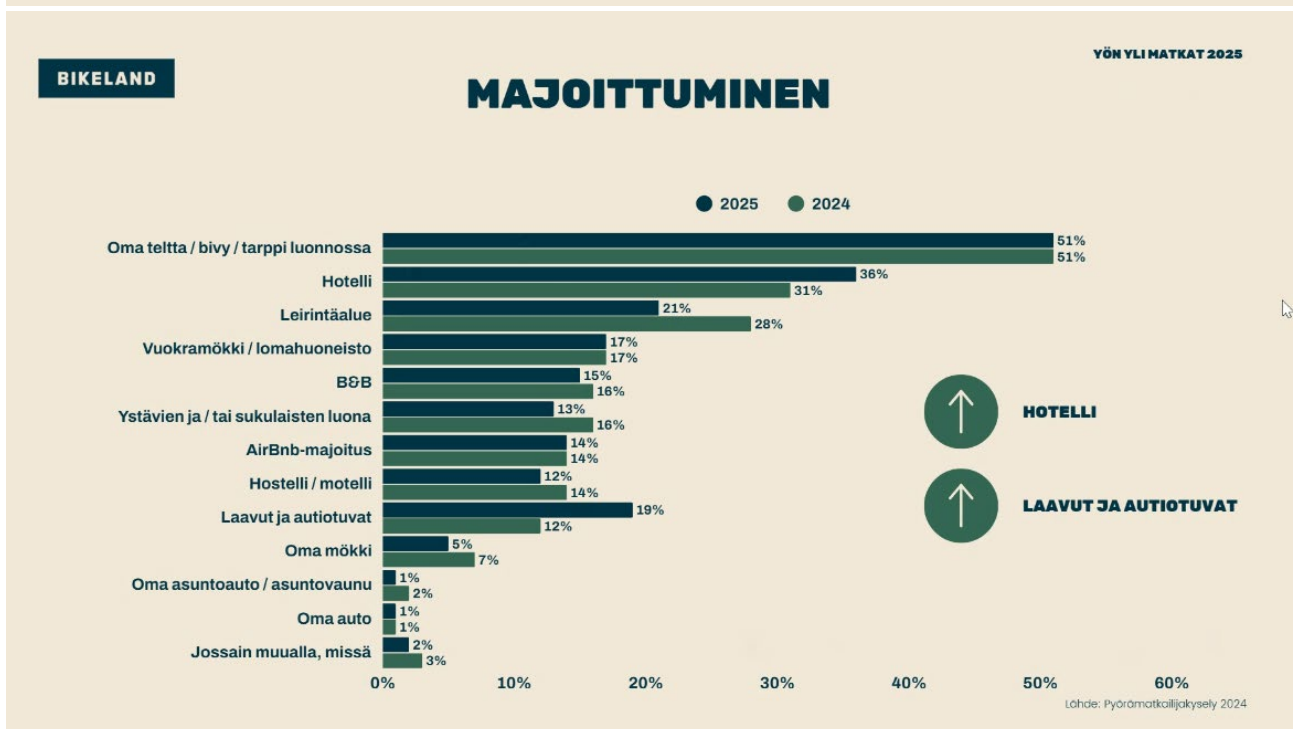
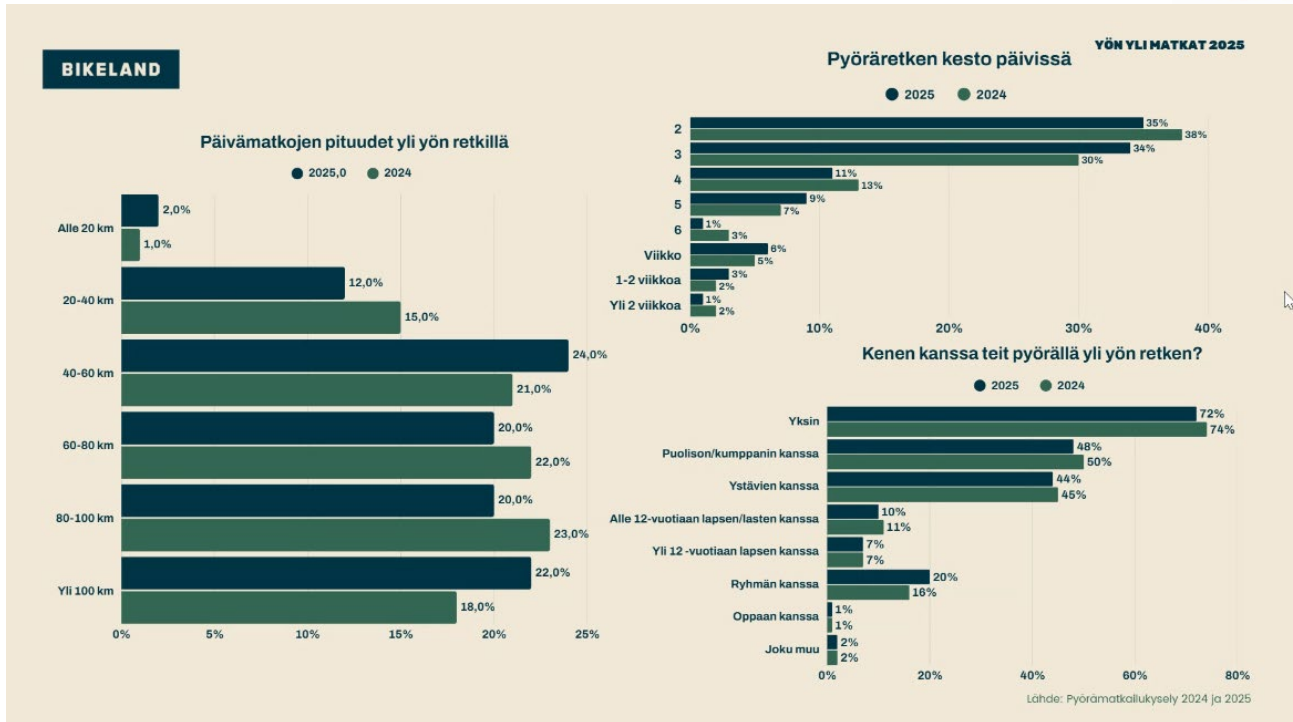
Kenen kanssa päiväretkeilit?

Minkä tyyppisiä päiväretkiä teit?

Lähde: Pyörämatkailukysely 2024 ja 2025

Pyörämatkailijat käyttävät pääasiassa Google Mapsia ja Googlea tiedon hankintaan.

Sosiaalisessa mediassa Instagram ja TikTok vaikuttavat erityisesti nuorten matkailijoiden valintoihin. Sisältöjä kannattaakin tuottaa näitä ajatellen. Käytettäviä hästägejä voivat olla kansainvälistä yleisöä tavoitellessa esim.

#hiking

#biking

#Lapland

#nature

#trollhiking

#trollspotting

#travelling

Reittimatkaileijoiden profiilit ja käyttäytyminen

Tunnistamalla erilaiset reittimatkaileijaprofiilit, voidaan markkinointia kohdentaa tehokkaasti. Esimerkiksi tieto siitä, että reittimatkaileijoista useimmat toivovat lyhyitä päiväretkiin soveltuvia reittejä, mahdollistaa markkinoinnin kohdistamisen tähän matkaileijasegmenttiin.

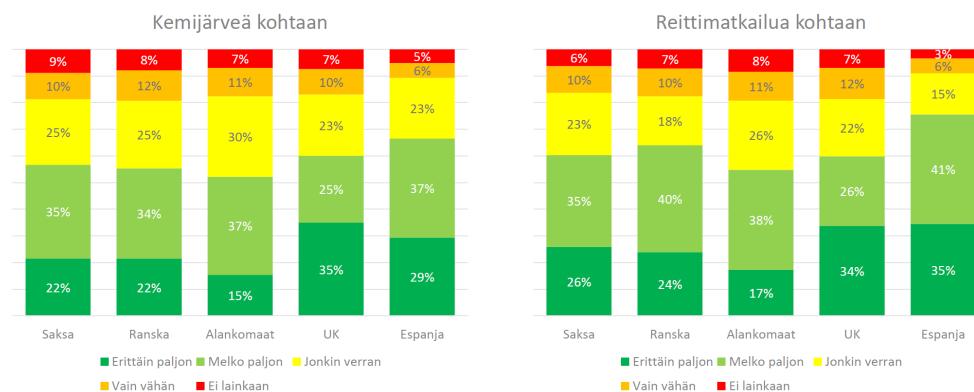
Visitory Oy:llä teetetyn markkinatutkimuksen yhteydessä tunnistettiin kohderyhmiksi matkailusta kiinnostuneet lapsiperheet, luontomatkailijat, aktiivimatkaileijat ja seniorimatkaileijat. Tutkimuksessa haastateltiin yhteensä 1899 vastaajaa viidestä eri maasta ja tavoitteena oli arvioida, lisääkö Onnen Peikko -konsepti kiinnostusta Kemijärveä ja reittimatkaileijaa kohtaan. Lisäksi tutkittiin sitä, mikä kiinnostaa kesämatkailussa eri markkinoilla, miten reitit ja niiden selkeys vaikuttavat matkakohteen houkuttelevuuteen, mitkä kanavat ja sisällöt ohjaavat matkaileijan päätöksentekoa ja miten kohteet asemoituvat matkaileijoiden mielikuvissa. Koko tutkimus raportin liitteenä.

Kiinnostuksen kasvu Kemijärveä ja reittimatkaileijaa kohtaan Onnen peikon takia

Onnen Peikko -teema lisää kiinnostusta Kemijärveä kohtaan verrattuna vastaaviin, teemoittamattomiin matkakohteisiin. Kiinnostus kasvaa kaikissa tarkastelluissa maissa, ja vaikutus on voimakkain Espanjassa, vaikka maiden väliset erot ovat kokonaisuutena pieniä.

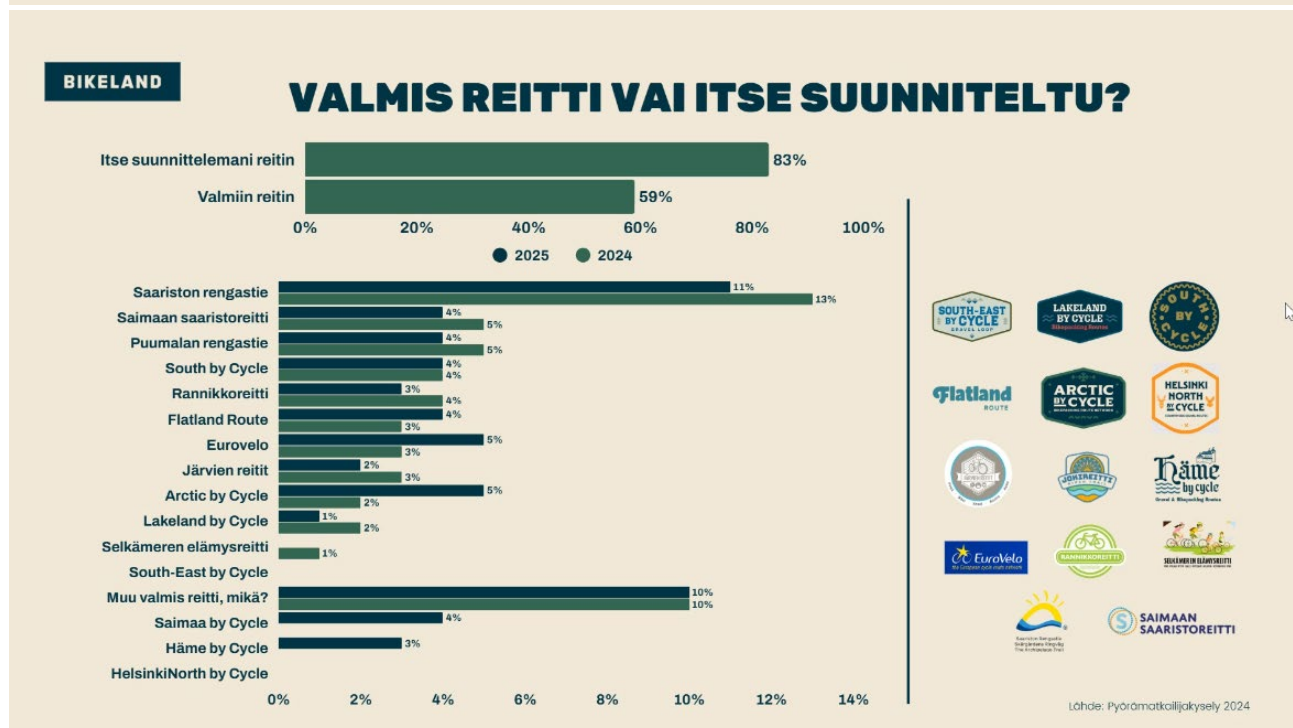
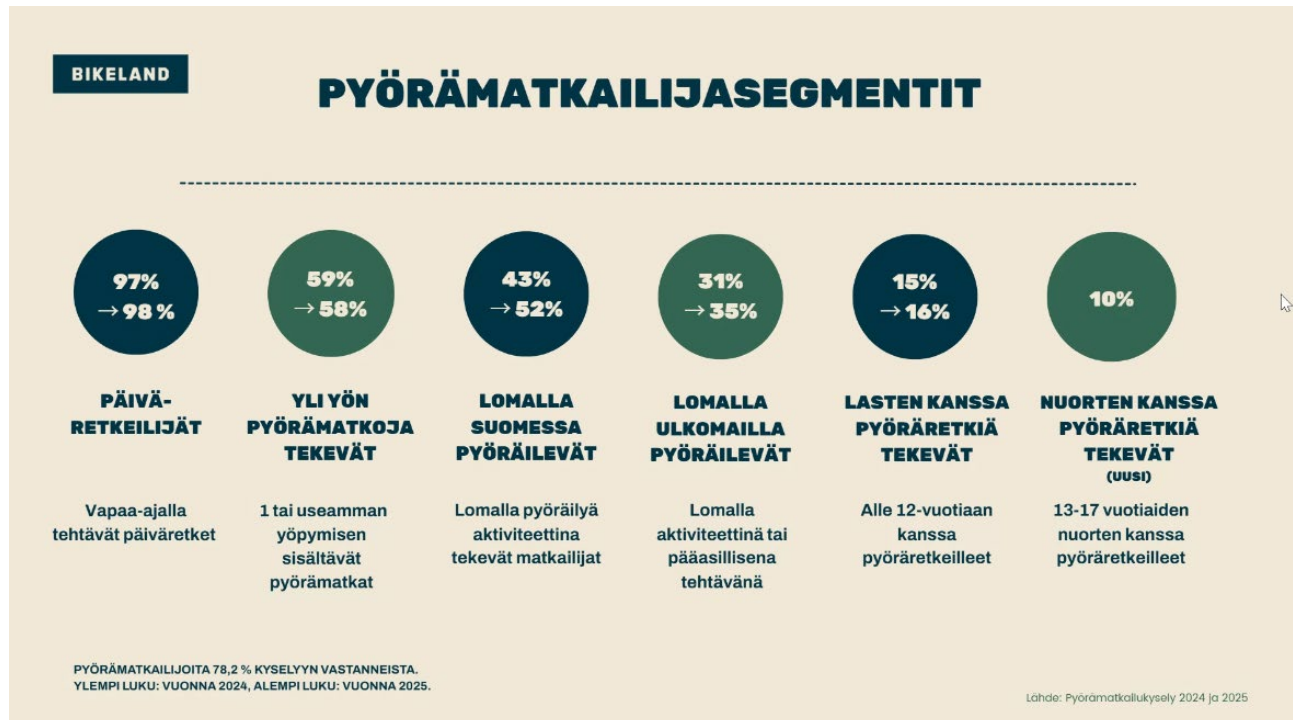
Onnen Peikko lisää kiinnostusta myös reittimatkaileijaa kohtaan. Myös tässä vaikutus korostuu Espanjassa, mutta teeman positiivinen vaikutus näkyy kaikilla markkinoilla.

Tulokset osoittavat, että teemallinen konsepti toimii tehokkaana kiinnostuksen herättäjänä eri markkinoilla.

Onnen Peikko -teema lisää kiinnostusta Kemijärveä ja reittimatkaileijaa kohtaan merkittävästi

Lisäksi kun tarkastellaan Kemijärven pyöräreittejä, huomataan Kemijärvelle suunnitellun pyöräilyreitistön vastaavan erinomaisesti useisiin matkailijasegmentteihin.

Alla on kuvattu joidenkin reittimatkailijoiden profiilit ja käyttäytyminen, sekä pohdittu, miten kutakin kohderyhmää tulisi houkutella Kemijärven reiteille. Profiilit ovat tekoälyn tekemiä ja perustuvat erittäin laajaan kansainväliseen dataan.

1 Saksalainen pyöräilijä (55 v, mies)

Tausta: Pitkän matkan pyöräilijä, joka matkustaa autolla tai lentäen Suomeen pyörä varusteineen.

Tietolähteet: Komoot, Outdoor Active, pyöräilyblogit, Facebook-ryhmät.

Valintakriteerit: Selkeät kartat, korkeuserot, majoitus reitin varrella, turvallisuus ja maisemallisuus.

Kemijärven valtti: Gravel-reitit ja pitkät järvimaisemien kiertoreitit, yhdistettynä mahdollisuuteen pyöräillä hiljaisilla sorateilla.

Houkuttelevuus: Saksan- ja englanninkielinen sisältö, yhteistyö saksalaisten pyöräilyfoorumien kanssa, pakettituotteet (pyörävuokra + majoitus).

2 Kotimainen lapsiperhe (äiti 38 v, isä 40 v, lapset 5 ja 9 v)

Tausta: Matkailee omalla autolla kotimaassa, etsii helppoja päiväretkiä ja turvallisia taukopaikkoja.

Tietolähteet: Google, Luontoon.fi, Visit Finland, sosiaalinen media (Instagram, Facebook).

Valintakriteerit: Helppokulkuinen reitti, turvalliset taukopaikat (laavu, WC), lapsille kiinnostava tarina tai aktiviteetti.

Kemijärven valtti: Onnen Peikko -teema, lapsille suunnatut peikkotarinoiden opastaulut ja helppokulkuiset reitit (alle 5 km).

Houkuttelevuus: Lasten seikkailupassi (tarra jokaisesta peikkoreitistä), perheystävälliset tapahtumat, näkyvyys perhematkailusivustoilla.

3 Luontokuvaaja (27 v, nainen)

Tausta: Harrastaa luontokuvausta, matkustaa yksin tai pienessä ryhmässä.

Tietolähteet: Instagram, TikTok, luontokuvausfoorumit, Google Maps.

Valintakriteerit: Maisemat, lintutornit, hiljaisuus, mahdollisuus nähdä revontulia tai auringonlaskuja.

Kemijärven valtti: Monipuoliset vesireitit ja lintutornit, Pöyliöjärven rannat, Suomutunturin maisemat.

Houkuttelevuus: Kohdemarkkinointi valokuvaajayhteisöihin, some-yhteistyö vaikuttajien kanssa, "parhaat kuvauspaikat Kemijärvellä" -sisältö verkossa.

4 Japanilainen luontomatkailija (30 v, nainen)

Tausta: Kiinnostunut pohjoisen luonnosta, matkustaa opastetuilla kiertomatoilla.

Tietolähteet: Matkanjärjestäjät, Visit Finland, YouTube, Instagram.

Valintakriteerit: Esteettömyys, turvallisuus, autenttinen pohjoisen kokemus, visuaalisuus.

Kemijärven valtti: Onnen Peikko -teema yhdistettynä revontuliin ja vesistöihin, rauhallinen erämaisuus.

Houkuttelevuus: Japaninkielinen markkinointimateriaali, yhteistyö matkanjärjestäjien kanssa, visuaaliset videot (2–3 min).

5 Kotimainen aktiiviharrastaja (45 v, mies)

Tausta: Asuu eteläisessä Suomessa, harrastaa melontaa ja hiihtoa, etsii uusia kohteita.

Tietolähteet: Retkikartta.fi, Luontoon.fi, harrastefoorumit.

Valintakriteerit: Monipuolinen reitistö, mahdollisuus yhdistää eri aktiviteetteja, hyvät kartat ja taukopaikat.

Kemijärven valtti: Pitkät melontareitit, yhdistettävissä pyöräilyyn ja vaellukseen, harvinaisen laaja järvireittiverkosto.

Houkuttelevuus: Yhdistelmä tuotteet (melonta + pyöräily), harrastajayhteisöjen kautta markkinointi, tapahtumatyyppiset retket.

Yhteenveto reittimatkailijan käyttäytymisestä

Reittimatkailijat hakevat tietoa ensisijaisesti digitaalisista kanavista (Google, Luontoon.fi, sosiaalinen media).

Kohdevalinnassa maisemat, palvelut ja turvallisuus painavat eniten.

Tarinallisuus ja brändi erottavat kohteen kilpailijoista.

Eri matkailijaryhmillä on selkeästi erilaisia tarpeita ja markkinointikanavat tulee kohdentaa sen mukaan.

Kemijärven reittimatkailun kasvattaminen

Reittimatkailun kehittämisessä on ennen kaikkea kyse matkailutulon kasvattamisesta, joka vaikuttaa suoraan alueen elinvoimaisuuden paranemiseen. Oleellista silloin on, että pystytään houkuttelemaan matkailijat paikkakunnalle, sekä tarjoamaan heille palveluita ja tuotteita. Matkailijat käyttävät palveluita monipuolisesti, mutta keskeisimmät palvelut ovat

majoitus-, ravintola- ja aktiviteettipalvelut. Näiden lisäksi matkailijat käyttävät yleensä rahaa matkamuistoihin.

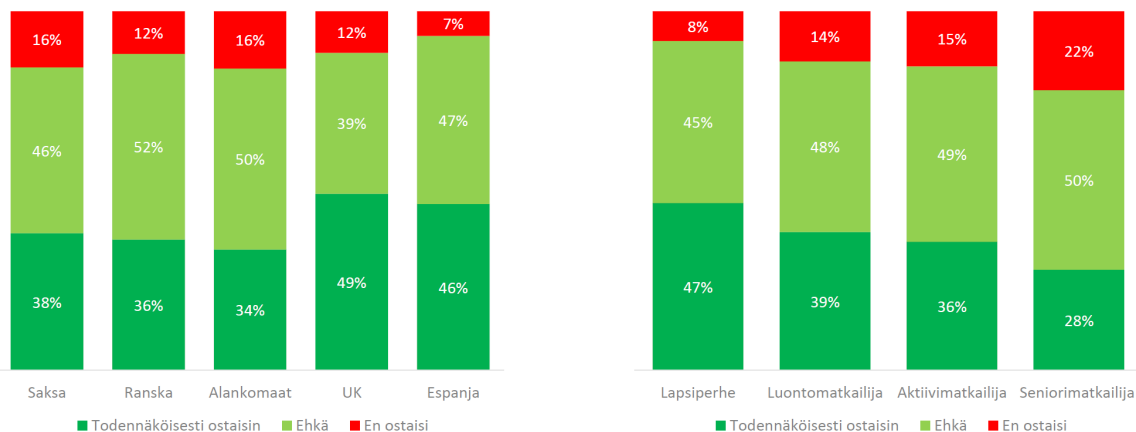
Toimet reittimatkailun kehittämiseksi:

1. Reitti-infran parantaminen: ilman laadukkaita reittejä ei ole reittimatkailijoita
2. Reittiviestintä: markkinoidaan reittejä vasta sitten, kun ne ovat laadullisesti halutulla tasolla. Ei kiirehdiä.
3. Lisätään palveluita: kannustetaan yrityksiä ja yrittäjiä investoimaan
4. Onnen Peikko -brändin rakentaminen: hankkeessa luodun aihion kehittäminen
5. Tuotemyynti: mahdollistetaan Onnen Peikko -tuotteiden tulo markkinoille

Kiinnostus ostaa Onnen Peikko –teemaisia matkamuistoja (T-paitoja, jääkaappimagneetteja tai postikortteja)

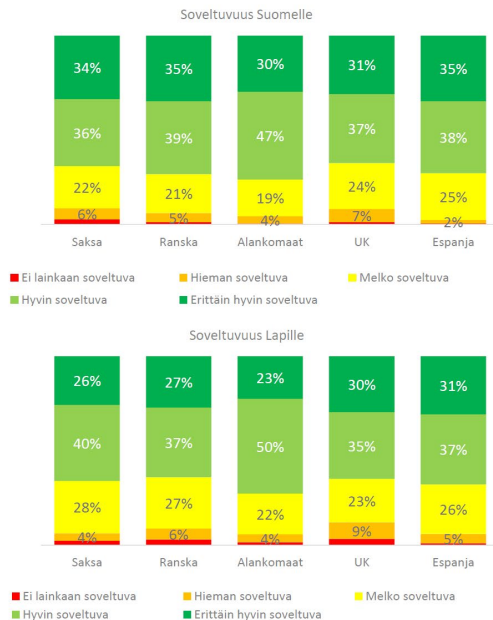
Kiinnostuksessa ostaa Onnen Peikko teemaisia matkamuistoja on jonkin verran eroa sekä maiden että matkailijaryhmien välillä, mutta suurin osa vastaajista on kiinnostunut niistä. Positiivisesti ostamiseen suhtautuvia on eniten Espanjassa ja vähiten Saksassa ja Alankomaissa. Seniorimatkailijoita matkamuistot kiinnostavat harvemmin kun taas lapsiperheet ovat niistä muita useammin kiinnostuneita.

Onnen Peikko -teemaisille matkamuistoille on kysyntää

Reittimatkailun kehittämisessä keskeiseksi kysymykseksi nousee näkyvyyden hankkiminen. Ei riitä, että reitistö suunnitellaan ja reitit merkitään hyvin, vaan huomiota on kiinnitettävä myös näkyvyyden lisäämiseen viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Kemijärven valtavat erämaiset maisemat, vesistö ja ulkoilumahdollisuudet eivät hankkeen alussa nousseet esimerkiksi Ylläksen, Pyhän, Sallan tai Kuusamon veroiseksi vaihtoehdoksi. Kemijärven reittimatkailukonseptin luomisella ja Kemijärven reittimatkailun brändämisellä sen avulla erottuvaksi luontomatkailukohteeksi tavoitellaan näkyvyyden kasvattamista kesä- ja luontomatkailun kohteena. Se vaatii monipuolista näkyvyyden lisäämistä oikea-aikaisesti. Yksi tehokas tapa on Onnen Peikko -brändin käyttöönotto.

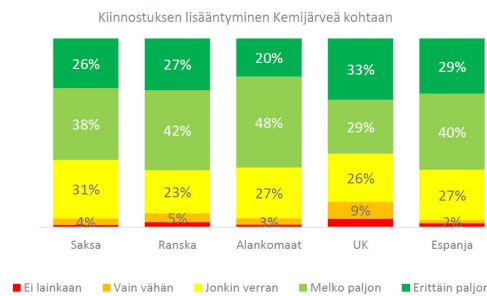
Markkinatutkimuksessa selvitettiin yksittäisten Onnen Peikko -hahmojen herättämiä mielikuvia. Kaikki tutkitut hahmot lisäävät merkittävästi kiinnostusta Kemijärveä kohtaan. Hahmojen välillä erot olivat melko pieniä.

Vesipeikko Kuhaa pidetään hyvin Suomeen ja Lappiin soveltuvana hahmona, joskin soveltuvuus Lapille arvioidaan hieman Suomea matalammaksi. Kuha lisää kiinnostusta Kemijärveä kohtaan kaikissa tarkastelluissa maissa.

Leikkisä ja hyväntahtoinen vesipeikko, joka puhuttelee lapsiperheitä.

Kuha

Onnen Peikko -hahmot soveltuvat Suomelle ja Lapille, sekä herättävät kiinnostusta Kemijärveä kohtaan.

Hankesuunnitelman kirjoitusvaiheessa oli ajateltu, että näkyvyyden hankkimiseksi otetaan käyttöön Outdoor Active –palvelu, johon reittitiedot syötettäisiin. Toimintaympäristö muuttui oleellisesti jo hankkeen alkuvaiheessa, kun kansallinen retkeilytietopalvelu Luontoon.fi julkaistiin. Palvelu tarjoaa ensimmäistä kertaa mahdollisuuden keskittää paikkatiedot yhteen tietokantaan, jolloin myös kaikki päivitykset tapahtuisivat jatkossa päivittämällä reitti- ja käyntikohdetiedot Lipas Liikuntapaikat -tietokantaan. Reittien lähellä olevat kaupalliset palvelut tulevat palveluun Visit Finlandin DataHubin kautta. Eli kaikki yritykset, jotka ovat syöttäneet tietonsa DataHubiin, saavat palvelunsa esiin automaattisesti myös Luontoon.fi -palvelussa.

Toisaalta hankesuunnitelmaan on kirjattu tietojen syöttäminen myös Outdoor activeen, joka toisi tiedot palvelun käyttäjille helpommin saataville. Koska kaupallisten palveluiden myötä hyöty jää vain markkinoinnilliseksi, päätöksentekijöiden on huomattavasti helpompaa tehdä panos-tuotos –vertailua ja pohtia käytettäviä markkinointikanavia laajemmin pelkästään markkinointinäkökulmasta. Visit Kemijärven kanssa käydyssä keskustelussa päätettiin projektipäällikön suosituksesta poiketen viedä reittitiedot myös Outdoor Activeen. Ennusteena on, ettei yhtenäistä linjaa reittitietojen viestinnässä tulla tämän seurauksena saavuttamaan lainkaan. Monen tietokannan lähestymistapa tulee

suurella todennäköisyydellä johtamaan tietojen hajautumiseen ajan kanssa, kuten se on tapahtunut aiemminkin.

Hankkeessa tunnistettiin tarve uudistaa kaupungin nettisivuja reittien osalta siten, että jokaiselle reitille tehtäisiin oma alasivu, johon saadaan ajantasainen reittitieto päivitettyä. Tällaisten alasivujen myötä reittiviestintä olisi tehokasta ja mahdollistaisi ns. Ajattomien markkinointiaineistojen tekemisen. Visit Kemijärvi kuitenkin valitsi suosituksesta välittämättä viestintävälineeksi kaupallisen palvelun, johon se ohjaa kävijät kaupungin/visit kemijärven omilta nettisivuilta. Valittavissa olisi ollut myös maksuton vastaava palvelu, eli Luontoon.fi. Reittimatkailun markkinoinnin kannalta on erityisen tärkeää, että matkailumarkkinoinnista ja kaupungin viestinnästä vastaavat henkilöt toimivat ammattitaitoisesti, asiallisesti ja aktiivisesti, sekä toimivat pitkäjänteisesti reittimatkailun edistämiseksi kaupungissa. Yhteistyökyky kaikkien osallisten kanssa turvaa reittimatkailun kehittämisen ja kehittymisen Kemijärvellä.

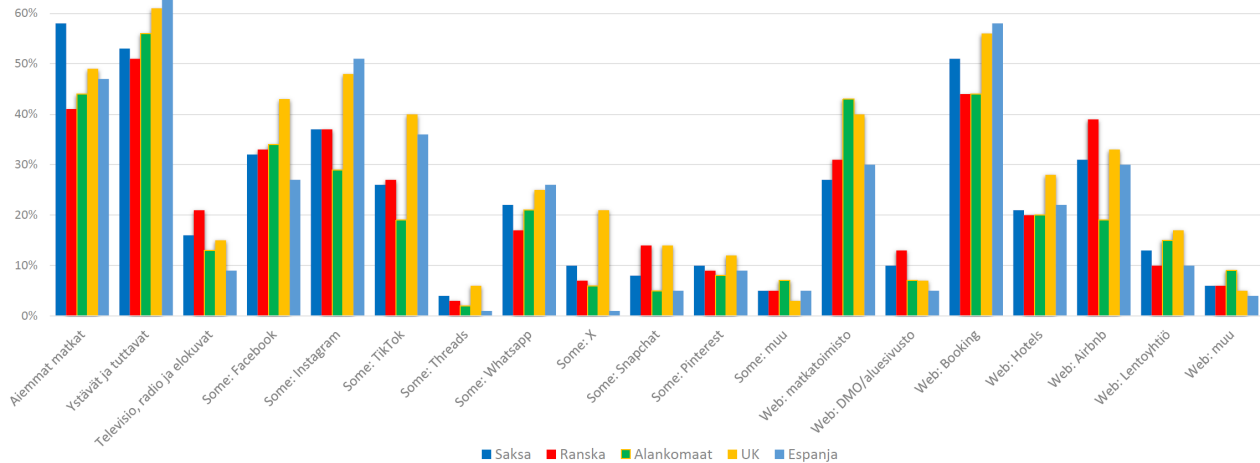
Kaupungin sisäisen viestinnän tehostaminen havaittiin reittimatkailun kehittämisessä merkitykselliseksi. Erityisesti kaupunginvaltuutettujen suuntaan kohdistuvan viestinnän tärkeys tunnistettiin siinä vaiheessa, kun kaupunginvaltuusto käsitteli vuoden 2025 budjettia. Suunniteltujen investointien toteutuminen on viime kädessä kiinni valtuuston myöntämästä rahoituksesta. Poliittisesti hankkeen ajoittuminen 2025 kunnallisvaalien alle toi oman mausteensa, sillä budjettikäsittelyssä oli havaittavissa jo selvästi vaalityön alkaminen. Sisäisen viestinnän tehostamisella voidaan lisätä valtuutettujen ymmärrystä reittien kehittämisen merkittävydestä kaupungin strategisten tavoitteiden täyttämiseksi. Kemijärven kaupunki on linjannut reittimatkailun kaupungin uudeksi matkailun kärjeksi, jolle on myös kuntalaisten suunnalta ladattu kovia odotuksia. Reittimatkailun kehittyminen on kuitenkin hyvin tiiviisti yhteydessä reitteihin tehtäviin investointeihin. Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hankkeen yhdeksi merkittäväksi tehtäväksi osoittautui vaikuttavuuden osoittaminen päättäjille, jotta laadittava suunnitelma konkretisoituisi toimiksi. Se taas vaatii asianmukaisia taloudellisia resursseja. Vertailuna voidaan käyttää esimerkiksi Rovaniemeä, joka on käyttänyt viime vuosina yli 40 miljoonaa euroa maastopyöräreittien rakentamiseen (Pirjo Kutilahti, Bikeland Round table 29.10.2025). Hankkeessa tiedostettiin, ettei Kemijärven kaupungilla ole mahdollisuuksia käyttää vastaavia summia reitistön kehittämiseen. Suunnitelmissa pyrittiin siihen, että saataisiin kohtuullisen pienillä investoinneilla mahdollisimman suuri vaikuttavuus. Hankkeessa valmistelluista reiteistä valittiin ne reitit, joilla saadaan pienimmillä investoinneilla suurimmat hyödyt. Valtuusto hyväksyi 2026 budjettiin 108.000 euroa, joilla saadaan peräti 6 reittiä edustavaan kuntoon. Lisäksi valtuusto on budjetoinut Pöyliöjärven hybridireitin rakentamiseen varat tuleville vuosille.

Sosiaalinen Media

Sosiaalisen median merkitys reittimatkailun markkinoinnissa on kiistatonta. Kemijärven kaupungin omia tilejä voidaan käyttää, mutta silä ei saavuteta parasta mahdollista vastetta käyttäjissä. Kaupungin virallisten asioiden viestintään käyttämä tili ei ole kiinnostava

matkailijakohderyhmissä. Onnen peikoille olisi suositeltavaa luoda oma sosiaalisen median kokonaisuus. Tähän voisi liittyä esimerkiksi Instagramiin tms. luotava Onnen

Inspiraatioon ja matkan suunnitteluun käytettävät lähteet

Matkainspiraation tärkeimmät lähteet ovat aiemmat matkakokemukset sekä ystävät ja tuttavat. Sosiaalisen median kanavista Instagram korostuu selvästi, mutta myös Facebookilla on edelleen merkitystä. Alankomaissa jopa Instagramia enemmän. TikTok on noussut lähes yhtä tärkeäksi näiden rinnalle. Matkojen varaamisessa keskeisessä roolissa ovat kansainväliset varauspalvelut, erityisesti Booking.com. Alankomaissa ja Isossa-Britanniassa myös matkatoimistojen verkkosivustoilla on huomattava merkitys. Airbnb on laajasti käytetty vaihtoehto kaikissa maissa. Tulokset korostavat suosittelun, visuaalisen inspiraation ja helposti saatavien varauspolkujen merkitystä kansainvälisessä markkinoinnissa.

peikkojen havaintotili, johon kävijät voivat julkaista omia havaintojaan peikoista.

Sosiaalinen media on tärkeä markkinointikanava.

Sosiaalisessa mediassa tärkeää on myös ytimekkäiden hästägien ja aiheiden luominen. Esimerkkejä: #Onnenpeikko #onnenretkeily #peikkoretki #Happytroll #Trollhiking #Trollhunting #Trollspotting

Yhtenä näkyvyyden kasvattamisen välineenä tunnistettiin tapahtumien järjestäminen. Vuosittain järjestettävien tapahtumien myötä reittimatkailulle voidaan saada merkittävää näkyvyyttä mediassa alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Ideoita tapahtumiksi:

- Pöyliöjärven puolimaraton, joka juostaan polkujuoksuna Pöyliöjärven 21 kilometrin mittaisella ulkoilureitillä sen valmistumisen jälkeen. Tapahtumanimenä voisi olla vaikka Peikon pyrähdys.
- Uiton jäljillä melontatapahtuma, joka alkaa Savukoskelta Lattunasta ja päättyy Luusuaan, Etelä-Kemijärvelle. Matkaa melontareitille tulee noin 220 kilometriä, joten kyseessä on todellinen kestävyyskilpailu. Kilpailun toteutus yhdessä Savukosken, Pelkosenniemen ja Kemijärven kaupunkien ja yritysten yhteistyönä.
- Tour de Kemijärvi pyöräilykilpailu, jossa pyöräillään Kemijärven ympäri kiertävällä reitillä, jonka pituus on yli 100 kilometriä.

Reittien ylläpito ja kunnostus

Kemijärvellä kaupungin ylläpitämistä reiteistä ja käyntikohteista vastaa kaupungin tekninen osasto. Ylläpitoa, huoltoa ja rakentamista toteutetaan pääasiassa omana työnä ja ostopalveluna budjettivaroin. Rahoitus on siten kiinni poliittisesta tahdosta investoida reittirakenteisiin. Kemijärvellä poliittinen tahtotila on erittäin hyvällä tasolla ja reittien kehittämiseen suhtaudutaan myönteisesti. Reittien kunnostukseen ja rakentamiseen pyritään hakemaan myös ulkopuolista rahoitusta, mutta niitä ei ole haettu aktiivisesti.

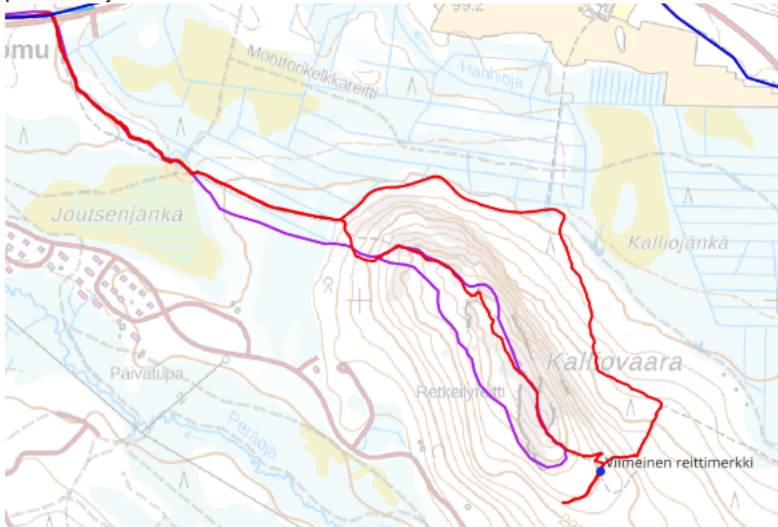
Reittien kunnostuksessa on tärkeää varmistaa, että suunnittelu toteutetaan asiantuntijan toimesta ja että toteutus tehdään asiantuntijan ohjeiden mukaisesti. Hankkeen aikana havaittiin, että toteutuspuolella on kyllä hyvää osaamista ja kokemusta teknisestä suorittamisesta. Riskit liittyvätkin tilanteisiin, joissa työ teetetään ilman asiantuntijan konsultointia tai kun toteutuspuolella keskustellaan suunnitelmasta poikkeamisesta konsultoimatta suunnittelijaa.

Yhtenä ongelmana havaittiin henkilöstövaje, joka kattaa sekä asiantuntijatyön, että suorittavan työn. Kaupungilla ei ole henkilöitä, joilla olisi osaamista ja aikaa suunnitella reittejä ja niiden ylläpitoa riittävästi, eikä töiden toteuttamiseen ja työnohjaukseen ole riittävästi resursseja. Tämä havaittiin muun muassa kaupungin toteuttaman Kalliovaaran lumikenkäreitin kohdalla, kun projektipäällikkö teki reittikatselmuksen. Tässä ote raportista.

Terve,

Kävin tänään katsomassa, miten Kalliovaaran lumikenkäreitin opastus toimii. Olikin hyvä päivä käydä, kun reitti ei ollut selvästi nähtävillä koko matkaa. Tässä palautetta.

1. Kodalla kartta jää hieman piiloon. En nähnyt sitä, kun kävin siinä kylttien luona, mutta löytyi se, kun tiesi mistä hakea.
2. Lumikenkäreitille on ihan ok opastus kodalta. Tien yli mennessä en nähnyt kuitenkaan yhtään reittimerkkiä kuin vasta lähdeytessäni kävelemään reitille. Ensimmäinen reittimerkki oli sellaisessa asennossa, ettei sitä erottanut. Voisi seuraavalla kerralla kääntää se näkymään tielle, jotta kävijä tietää varmasti olevansa menossa oikeaan suuntaan.
3. Reittimerkit ovat kohtuullisen harvassa. Ehkä jopa hieman liian harvassa. Seuraavalla kerralla voisi välejä lyhentää.
4. Reittiä ei ole merkitty ihan suunnitellusti maastoon. Ymmärrän kyllä, miksi reitti on merkitty hiihtoladulle. Eihän sieltä metsästä olisi löytynyt käveltävää uraa, kun oli niin tiheä. Laturatkaisu on ihan ok, jos ei tule hiihtäjiltä isompaa meteliä.
5. Ladulta Kalliovaaran suuntaan erittäin hyvät merkit.
6. Kalliovaaran päällä oli joitain kohtia, joissa joutui hieman arvailemaan, mihin suuntaan reitti menee. Muutama aurasviitta riittäisi korjaamaan tilanteen.
7. Ikävin yllätys oli se, että reittimerkinnot loppuivat Kalliovaaran takana kuin seinään. Kuvassa kulkemani reitti punaisella ja kartan reitti lilalla.

Lopulta päätin kävellä mettän kautta pois. Jäljistä päätellen en ollut ensimmäinen tuohon ratkaisuun tullut kulkija.

Lumikenkäreitin kohdalla opittiin siis useita asioita. Ensimmäinen virhe tuli siinä, että reitin linjaus suunniteltiin karttatyönä muistin varaisesti toimistolla kiireen vuoksi. Suunnitellut reitit tulisi aina tarkistaa maastossa, vaikka kyseessä olisi vain väliaikainen reitti. Kun asiaa reittimerkintöjen ongelmia selvitettiin, havaittiin, että reitin merkitsemisessä oli ollut tietokatko vastuuhenkilöiden lomien vuoksi. Tietokatko ei kuitenkaan selittänyt kaikkea. Työntekijä oli kyllä maininnut, että hänellä oli vaikeuksia löytää reitti, mutta oli kuitenkin ilmoittanut, että merkit pitäisi olla oikealla kohdalla. Kukaan ei tarkistanut merkintöjä, joten kaikki jäivät siihen uskoon, että reitti on oikealla tavalla merkitty.

Tapaus osoittaa konkreettisesti, kuinka tärkeää hyvä työnohjaus reittien rakentamisessa on. Työntekijöiden osaamistaso vaihtelee ja joillekin karttojen tulkitseminen voi olla vaikeaa. Ohjeet ovat olleet puutteellisia ja myös suunnitelmassa on ollut parannettavaa. Työntekijä ei ole myöskään ajatellut merkkien sijoittamista käyttäjän näkökulmasta, joten merkit eivät olleet koko matkalta selvästi havaittavissa. Olisikin hyvä, jos reittityömailla olisi reitin suunnittelija tai muu asiantuntija ohjaamassa työtä. Vähintään työmaan alkaessa olisi tärkeää katsoa, että työntekijät ymmärtävät eri toimien tarkoituksen ja että työ lähtee etenemään halutusti. Ongelmatilanteissa asiantuntijan olisi aina hyvä mennä paikanpäälle katsomaan tilanne ja ohjaamaan työntekijöitä.

Reittien ylläpidon, huollon ja rakentamisen osalta olisi hyvä selvittää, miltä osin kaupunki tekee töitä omana työnä ja kuinka paljon tähän voisi käyttää esimerkiksi Osuuskunta Uurron tai Saura säätiön palveluita. Olisi myös hyvä kartoittaa, mitä muita kustannustehokkaita keinoja reittien ylläpitoon, huoltoon ja rakentamiseen kunnasta löytyy.

Reittimatkailun uhkakuvia

Kemijärven reittimatkailun kehittyminen on kiinni monen asian summasta, joista osaan Kemijärven kaupunki voi vaikuttaa ja osaan ei. Se, miten nopeasti Kemijärven reittimatkailu voi kehittyä, riippuu ensisijaisesti matkailu- ja matkailijoille palveluita tuottavien yritysten toiminnan kehittymisestä ja tehdyistä investoinneista reittimatkailuun. Kaupungin lisäksi muita tunnistettuja päätöksenteko-elimiä ovat mm. VR ja bussiyhtiöt.

Kemijärvellä on keskusteluissa nostettu yhdeksi negatiivisesti vaikuttavaksi tekijäksi pumppuvoimala –hankkeet. Joidenkin väitteiden mukaan yksikin pumppuvoimala tuhoaisi Kemijärven luonnon. Tälle väitteelle ei ole kuitenkaan saatu vahvistusta missään selvityksessä. Myös vastakkaisia näkökulmia on esitetty. Muun muassa Hotelli Suomutunturin omistaja Kari Tirkkonen suorastaan hehkuttaa Suomutunturin viereen kaavaillun pumppuvoimalan matkailullista potentiaalia. Pumppuvoimalat tulisivat sijoittumaan Etelä-Kemijärvelle, jossa ei ole Suomutunturin lisäksi merkittävää matkailutoimintaa. Suomutunturin retkeilyreitit sijaitsevat osin yhden pumppuvoimalahankkeen vaikutusalueen lähellä. Pumppuvoimaloiden ei voida luotettavasti osoittaa vaikuttavan reittimatkailuun millään tavalla.

Yksi uhkakuva on se, että retkeilyreittien kunnostaminen ja rakentaminen viivästyy Kemijärven kaupungin toiminnan vuoksi tai se ei ota käyttöön esitettyjä toimia reittimatkailun edistämiseksi. Päätösten venyminen, heikko johtaminen, henkilöstövaje ja rahoituksen puuttuminen voivat johtaa passiivisuuteen. Ne aiheuttaisivat merkittävää haittaa hankkeen aikana hyvään nosteeseen saadulle kuntalaisten mielialalle, sekä reittimatkailukonseptin hyödyntämiselle. Ennen kuin aikataulut kunnostamiselle ja rakentamiselle ovat tiedossa, ei ole järkevää aloittaa reittiviestintää tai reittimatkailun markkinointia kyseisille reiteille.

Reittien rakentamisessa ja merkitsemisessä havaittiin hankkeen aikana haasteita. Hyväkään reittisuunnitelma ei automaattisesti johda laadukkaaseen reittiin, jos työn toteuttamisvaiheessa ei varmisteta, että kaikilla osapuolilla on hyvä ymmärrys siitä, mitä ollaan tekemässä. Osapuolilla voi olla myös erilaisia näkemyksiä siitä, mikä on riittävä taso. Sen vuoksi esitämme tässä raportissa, että reittien rakentamis- ja kunnostushankkeissa käytetään ammattilaisia johtamassa tai valvomassa työtä. Erityisen tärkeänä nähdään aloitusvaiheessa työmaalla tehtävä opastus tehtäviin. Työmaata johtavan henkilön on konkreettisesti neuvottava rakentajia mm. reittimerkkien välimatkoissa, niiden sijoittamisessa reitille ja merkkien näkyvyyden varmistamisessa. Työn tuloksen tarkistaminen on myös tärkeää. Mikäli reittejä tehdään kokonaan tai osittain ostopalveluna, työn luovuttamistarkastuksessa on oltava reittiammattilainen paikalla.

Yhtenä uhkakuvana on yritysten investointien puuttuminen. Erityisesti Kemijärven keskustan alue tarvitsee välttämättä lisää majoituskapasiteettia matkailun kehittämiseksi. Mikäli yritykset eivät investoi matkailurakentamiseen, ei myöskään reittimatkailun voida odottaa kasvavan. Hankkeen aikana Kemijärvellä on kuitenkin nähty erittäin positiivista virettä majoituspalveluiden kehittämisessä. Yritykset ovat investoineet uusiin vuodepaikkoihin merkittävästi ja suunta näyttää olevan positiivinen myös jatkossa.

Kemijärven kaupungin toiminta organisaationa on yksi merkittävä uhkakuva reittimatkailun kehittämiseksi. Uusien ideoiden läpivienti kohtaa herkästi merkittävää vastarintaa, joka on läpileikkaavaa. Kehittämismyönteisestä julkisesta linjasta huolimatta varsinaiset uudistukset jäivät liian usein tekemättä. Hankkeessa kehitetty reittimatkailukonsepti toisi suunnitelman mukaan käytettynä matkailijoita kaupunkiin, mutta se voi jäädä myös hyödyntämättä kaupungin oman toiminnan seurauksena.

Reittien kartoitus

Projektipäällikkö kartoitti alueen reittejä ja käyntikohteita lokakuun 2024 loppuun asti, jonka jälkeen kartoitukset ovat olleet satunnaisia uusien tietoon tulleiden reittien kartoituksia, sekä täydennys- ja tarkistuskäyntejä. Reittien kartoitukset toteutettiin kävellen, melomalla tai pyörällä. Tarkistuksissa kohteesta otettiin mahdollisuuksien mukaan kuvia reittikuvauksia varten Samsung Galaxy 224Ultra –puhelimella, jossa on huippuluokan kamera tekoälyominaisuuksilla. Kaikista kohteista ei kuvia saatu. Yleensä syynä oli huono keli. Lisäksi käytettiin DJI Mini Pro 4 –dronea ilmakuvien ja –videoiden ottamiseen.

Reittien kartoitusta tehtiin sekä projektipäällikön työnä, että ostopalveluna Sweco Finland Oy:n toimesta. Projektipäällikkö tutustui reitteihin saadakseen kokonaiskuvan reitistöstä ja sen laadusta. Swecon työ liittyi tekniseen suunnitteluun, reittien laatuluokitukseen ja reittikuvausten tekemiseen näitä ajatellen. Tarinallistamisesta ja elämyksellisten reittikuvausten tekemisestä vastasi Ellare Oy.

Reittien kartoituksessa ja suunnittelussa huomioitiin reittimatkailua palvelevien yritysten palvelut. Palveluiden lisäksi reittien varrelta kartoitettiin muun muassa vesipisteitä (rakennettu ympäristö, lähteet ym.), taukopaikkoja (laavut, kodat ym.) ja yöpymispaikkoja.

Hankkeen aikana tuli myös esille erilaisten reittien tarve. Hevosreitit, OFF –alueet lumikenkäilyyn ja liukulumikenkäilyyn, talvikävelyreitit jne. Olivat toivelistalla. Hevosreittien kohdalla ongelmaksi muodostui se, että hevostilat ovat hajallaan, joten hevosreitin tekeminen julkisilla varoilla johtaisi aina käytännössä yksittäisen yrityksen tukemiseen. Tämä on kiellettyä toimintaa, johon kaupunki ei voi lähteä.

Retkeilykohteiden, kuten laavujen, kotien ja näkötorrien osalta kartoitukset suoritetaan kesällä 2025.

Reittimatkailun kehittäminen Kemijärven kaupungissa 2026-2036

Mikäli Kemijärven kaupunki tavoittelee merkittävää reittimatkailun kasvua tulevina vuosina, sen on myös tehtävä tavoitetta tukevia päätöksiä. Yksinkertaisimmillaan kyse on panostuksista reittimatkailun kokonaisvaltaiseen kehittämiseen.

Suurin vaikutus reittimatkailun kehittymiseen on vastuuhenkilön osaamisella ja resursseilla. On selvää, että pelkästään reittimatkailun kehittämistä kokopäivätyönä tekevä monialaisen osaamisen omaava reittiasiantuntija saa suuremman muutoksen aikaiseksi, kuin oman työn ohella reittien ylläpitoa toteuttava henkilö, jolle vastuu kokonaisuudesta on annettu. Suositeltavaa olisi, että reittimatkailun kehittämiseen palkataan kokoaikainen reittipäällikkö, jonka vastuualueella on kaikki reittiasiat. Henkilön tulisi hallita asiantuntijatasoisesti paikkatiedon ja tietokantojen käsittely, reittisuunnittelu, rahoitushaku, viestintä ja markkinointi. Hänellä tulisi olla ymmärrys erilaisista asiakastarpeista, kohderyhmistä, kohdemarkkinoista, paikallisten toimijoiden toiminnasta, yritystoiminnasta, sijoitustoiminnasta ja laadukkaiden reittien kriteereistä. Henkilön tulisi olla innovatiivinen, kunnianhimoinen, määrätietoinen ja periksiantamaton, sekä täysin sitoutunut reittimatkailun kehittämiseen. Reittipäällikölle tulisi myöntää myös asianmukainen budjetti reittien ylläpitoon, kehittämiseen ja rakentamiseen, sekä markkinointiin, viestintään ja sidosryhmätyöhön.

Työryhmä- ja sidosryhmätyöskentely

Projektipäällikkö suunnitteli listan työryhmään kutsuttavista henkilöistä, jonka ohjausryhmä hyväksyi. Lisäksi ohjausryhmän jäsenet olivat tervetulleita osallistumaan työryhmään. Työryhmään kutsutuista monikaan ei kutsuun vastannut, joten sitä täydennettiin hankkeen aikana.

Työryhmätyöskentelyn ensimmäinen tilaisuus oli Jauri Resortissa 16.10.2024 järjestetty avoin työpaja, johon kuka tahansa reittien kehittämisestä kiinnostunut sai osallistua. Tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 38 henkilöä, jotka edustivat yrityksiä, kaupunkia ja kuntalaisia. Työpajan aluksi esiteltiin hankkeen sisältöä, jonka jälkeen työstiin reittimatkailun kehittämiseen liittyviä aihepiirejä.

Tilaisuudessa työstiin Pöyliöjärven ulkoilureitin tarinallistamista. Sen jälkeen strategiaa reittimatkailun kehittämiseen siitä näkökulmasta, että valitaan Keskustan ja Suomen alueelta yksi reitti kummastakin, joka kunnostetaan matkailun ykköstuotteeksi. Tämän jälkeen keskusteltiin valittua pääreittiä tukevista reiteistä, joita kunnostetaan tai tehdään laadukkaana reittiverkoston kehittämiseksi. Lopuksi mietittiin muita reittejä, jotka tukevat kokonaisuutta. Lopuksi keskusteltiin kohderyhmistä ja reittimatkailijalle tarjottavista palveluista.

5.2.2025 järjestettiin Stooripuu -työpaja, jossa työstiin reittien tarinallistamisen pohjaa esisuunnittelun kautta. Tarinakone Oy:n vetämään työpajaan kutsuttiin työryhmä, sekä tiedotejakeluun ilmoittautuneet henkilöt. Paikalla oli yhteensä 11 henkilöä.

13.2.2025 järjestettiin työkokous ja visiotyöpaja. Työkokous järjestettiin yhdessä Sweco Finlandin ja Ellaren kanssa. Työkokouksen tärkein päämäärä oli valita tärkeimmät reitit kehitettäväksi. Eli ne reitit, joihin paneudutaan tarkemmin Sweco Finlandin työssä. Työkokoukseen oli kutsuttu hankkeen työryhmä. Visiotyöpajan kutsut oli lähetetty tiedotteiden tilaajille ja lisäksi tilaisuutta mainostettiin muun muassa sosiaalisessa mediassa. Visiotyöpajassa laadittiin alustavaa reittimatkailun visiota.

Tässä vaiheessa voitiin jo todeta, että projektipäällikön idea Koillis-Peikkojen maasta ja reittien nimeämisestä kullekin reitille luotavan peikkohahmon mukaan tulee toimimaan reittimatkailukonseptin perustana.

31.3.2025 hanke järjesti Kemijärven kulttuurikeskuksella Reitti-Ilan, jossa esiteltiin Koillis-Peikko –teeman visualisointeja ja ikoneita. Teema sai erittäin positiivisen ja innostuneen vastaanotot osallistujilta. Tuossa tilaisuudessa kuitenkin tehtiin vielä päätös muuttaa Koillis-Peikko nimi Onnen Peikoksi. Onnen Peikko sopii erinomaisesti Kemijärven “Onnen lähteillä” -brändiin ja on muutoinkin positiivinen ja raikas.

Reitit

Työkokouksessa valittiin ensisijaiset kehitettävät reitit. Reittien valinnassa käytettiin pohjana projektipäällikön tekemää työtä, sekä sovittua kriteeristöä. Tärkeimpien kehitettävien reittien ulkopuolelle jätettiin Honkakankaan Metsäpolku ja Pöyliöjärven ulkoilureitti, koska niiden osalta työ on jo pitkällä. Jatkokehittävien reittien valintakriteerit olivat:

1. Reitin valintaa puoltavat vetovoimatekijät (mm. Maisema, nähtävyys, kiinnostava kulttuurikohde, tarinallisuus ym.)
2. Reitin saavutettavuus (mm. Pysäköintimahdollisuudet, saavutettavuus julkisella liikenteellä, kävellen ym.)
3. Palvelujen läheisyys reitin tuntumassa tai lähialueella
4. Liiketoiminnallinen potentiaali (mm. Kuinka hyvinreitti on tuotteistettavissa, potentiaaliset käyttäjät, reitin yhteyteen kehitettävät palvelut, ym.)
5. Reitti-infra (mm. Taukorakenteet ja niiden kunto, reitin kunto ja kehitystarpeet ym.)
6. Reitin hallinnoija (on eduksi, jos kaupunki hallinnoi)
7. Reitin kehittämisen kustannukset

Valintaa edelsi reittien nykytilanteen läpikäynti ja tarkasteltiin reittien sijoittumista kaupungin alueella, sekä sopivuutta valintakriteereihin. Lopulta ostopalveluna kehitettäviä reittejä valittiin kahdeksan kappaletta. Reitit ovat:

1. Kemijärven keskustan kävelyreitti. Reitin kunnostus on suhteellisen edullinen ja reitti täyttää monin paikoin esteellisen reitin vaatimukset. Reitin pääasiallisiksi kehittämistarpeiksi nousi reitin yksinkertaistaminen ja reittien merkintöjen ja opasteiden päivittäminen.

2. Pöyliövaaran ulkoilureitti. Edellisen tavoin reitin kunnostus on kustannustehokasta, koska se vaatii pääasiassa reittimerkintöjen ja opastuksen päivittämistä. Lisäksi todettiin, että jätetään vain yksi virallinen reitti nykyisen kolmen vaihtoehdon sijasta. Reitti sijaitsee kävelymatkan päässä Kemijärven keskustasta ja lähtöpisteessä on hyvät pysäköintimahdollisuudet.
3. Isovaaran reitti. Isovaaran reitti on vaihtoehtoreitti pyöräilijöille, joka lähtee Pöyliöjärven ulkoilureitin varrelta kohti Isovaaraa. Reitti ei tarvitse juurikaan rakentamista, sillä se kulkee olemassa olevalla tiestöllä. Kustannuksia syntyy lähinnä opastuksesta. Reitti hylättiin suunnitteluvaiheessa, koska sillä ei ole kaupallista potentiaalia ja toteutus olisi ollut erittäin työläs ja kallis.
4. Suomotunturin reitti (laen huiputus). Tarkoitus oli, että käydään nykyinen reitti läpi ja päivitetään sitä havaittujen tarpeiden mukaisesti. Tämä reitti todettiin myös tärkeäksi Suomun yhteistyöryhmän kokouksessa syksyllä 2024. Työkokouksen jälkeen maanomistaja otti yhteyttä projektipäällikköön ja keskeytti reitin suunnittelun tältä osin. Tämän seurauksena alettiin pohtia vaihtoehtoja uuden reitin linjaamista Suomun länsirinteen puolelle, joka on kaupungin omistamaa maata. Neuvotteluiden ja suunnittelun myötä saatiin uusi reittilinjaus suunniteltua.
5. Suomotunturin kierto. Aiempi Suomotunturin reitti kulki tunturin laen kautta tunturin taakse ja sieltä tunturin alaosa seuraillen takaisin lähtöpaikalle. Koska tunturin rinteet ovat todella jyrkkiä, katsottiin tarpeelliseksi jatkaa alaosan reittiä koko tunturin ympäri, jotta huonojalkaisemmatkin voisivat reitin kiertää.
6. Kalliovaaran reitti. Nykyisellään Kalliovaaran reitti on melko huonosti merkitty ja sen linjaus on epäselvä. Kalliovaaran reitin suunnittelussa koko reitistä tehdään aiempaa parempi.
7. Suomujoen lintutornin reitti. Suomun kodalta Suomunkankaan kautta Suomujoen lintutornille vievän reitin suunnittelu katsottiin tärkeäksi. Nykyisin sinne pääsee tietä pitkin kävellen, mutta halutaan metsän kautta vievä kävelyreitti vaihtoehdoksi.
8. Ämmänniemen reitti. Ämmänniemen reitit ovat nykyisellään vähän kuin jääneet kesken. Reitistöä täydentämällä reitistöstä voidaan saada todella merkittävä kohde matkailumielessä. Ämmänniemellä on rikas kulttuurihistoriallinen merkitys ja alueella on muun muassa kivikautisia asuinpaikkoja, kvartsilouhos ja upeat näköalapaikat. Lisäksi niemen pohjoispuolella on kaupungin ylläpitämä kota, johon ei nykyisellään ole lainkaan kulkureittiä. Projektipäällikkö on jo alustavasti pohtinut joitakin reittilinjausvaihtoehtoja, mutta niitä päivitetään kesällä.

Kaikki kokonaissuunnitelman reitit

1. Keskustan reitit

- a. Honkakankaan Metsäpolku (kunnostettu kesällä 2025); peikkoteeman ensimmäinen käytännön toteutus
- b. Pöyliöjärven ulkoilureitti; reittitoimituksessa
- c. Pitkäperän lenkki; potentiaalinen suunniteltava reitti täydentämään

keskustan reitistöä

- d. Tohmon Koillis-Peikon reitti; Tohmon kyläyhdistyksen kaavailema reitti. Ei suunniteltu.
 - e. Keskusta-Kotavaara –melontareitti; maanomistajan suostumus rannan muokkaamiseen tarvitaan. Ilman sitä ei toteutuskelpoinen.
 - f. Kotavaaran lenkki; maanomistajasopimukset tehtävä ja tienkäytöstä sovittava tiekunnan kanssa.
 - g. Pöyliöjärven melontareitti; suunniteltu
 - h. Keskustan rantareitti: suunniteltu
 - i. Pöyliövaaran ulkoilureitti: suunniteltu uusi linjaus ja merkinnät
 - j. Jätealtaan lintutornin reitti: toteutettu kesällä 2025
2. Suomen reitit
- a. Suomotunturin reitti: suunniteltu uusi linjaus ja palvelurakenteet
 - b. Suomotunturin kierto: suunniteltu reitiin jatko Nurkkalammen laavulta eteenpäin.
 - c. Suomunkankaan reitti; opastesuunnittelu ja opasteiden päivitys.
 - d. Suomujoen lintutornin reitti: suunniteltu
 - e. Tonkopuron reitti; reitti kunnostettu Tonkopurolle asti, mutta päättyy 5-tien reunaan. Suunniteltu jatko, jolloin saadaan ympyräreitti.
 - f. Kotivaaran ilta-ajelu ja Vaarojen lenkki: opastesuunnittelu ja opasteiden päivitys
 - g. Vilmavaaran reitti; potentiaalinen reitti suunniteltavaksi
 - h. Riutukan reitti; poistetaan. Riutukkaan opastus tien kautta.
 - i. Kalliovaaran lumikenkäreitti; suunniteltu ja toteutettu
 - j. Herajärven talvipyöräilyreitti; kokeilu talvella 2024-25.
Maankäytösopimuksia ei saatu uusittua.
3. Luusua-Juujärvi
- a. Juuvaaran reitti; kunnostettu, varmistettava ylläpitäjän tiedot
 - b. Luusuan penkkareitti; opastesuunnittelu ja opasteiden päivitys
 - c. Marionin reitti; opastesuunnittelu ja opasteiden päivitys
 - d. Ulkuniemen ulkoilureitti; opastesuunnittelu ja opasteiden päivitys
4. Raajärvi
- a. Matovaaran reitti; Metsähallituksen ylläpitämä reitti. Opastuksen melko hyvässä kunnossa.
 - b. Raajärven Geologinen luontopolku; poistettava. Reitti erittäin huonokuntoinen, huonosti merkitty ja kulkee vaarallisten paikkojen välittömässä läheisyydessä. Ei tarjota erityisiä elämyksiä.
5. Lehtola-Räisälä
- a. Ämmänvaaran reitit: suunniteltu. Maankäytösopimukset tehtävä. Reitin täydennys kaupungin mailla mahdollista heti. Puustoa harvennettava.
6. Tapionniemi-Oinas
- a. Onnellisten reitit (3,5 ja 9 km); Tapionniemen kyläyhdistyksen ylläpitämä reitti. Varmistetaan maanomistajasopimukset ja reittien pysyvyys.

- b. Juuson reitti; Tapionniemen kyläyhdistyksen ylläpitämä reitti. Varmistetaan maanomistajasopimukset.
- c. Oinaan luontopolku; poistetaan ylläpitäjän pyynnöstä ja toimesta.
- d. Kalkiaisivuopajan reitti; poistetaan. Maanomistaja purkanut lintutornin.

7. Muut

- a. Kemijärvi Grand Tour; reittilinjaus suunniteltu
- b. Kemijärven melontareitti: suunniteltu yhdessä LAF –hankkeen kanssa
- c. Etelä-Kemijärven melontareitti; kartoitettu
- d. Keskusta-Pyhä -pyöräilyreitti; vaatii Javarusjoen ylityksen ratkaisemisen
- e. Käsmäjoen melontareitti: LAF –hanke päivittänyt reittiselosteen
- f. Uittoreitti: ei toimenpiteitä

Käyntikohteet ja nähtävyydet

Kohdekuvausten kirjoittaminen, sekä kuva- ja videoaineiston tuotanto. Toteutetaan yhdessä Ellare Oy:n kanssa.

1. Laavut ja kodat

- 2. Juuvaaran laavu
- 3. Tuulaniemen laavu
- 4. Kulmunginniemen laavu
- 5. Pikkumatolammen laavu
- 6. Tunturilammen laavu
- 7. Antinlahden kota
- 8. Ailanganlahden kota
- 9. Hiipanniemen laavu
- 10. Ämmäniemen laavu
- 11. Ämmävaaran kota
- 12. Pirttiniemen tulentekopaikka
- 13. Kotivaara
- 14. Peräojan kota
- 15. Nurkkalammen laavu
- 16. Suomun kota
- 17. Portinjoen laavu
- 18. Vilmavaaran laavu
- 19. Käsmänkönkään kota
- 20. Ala-Mikonjärven kota
- 21. Kotavaaran laavu
- 22. Pöyliövaaran tulipaikka
- 23. Pöyliönperän laavu

24. Honkakankaan tulipaikka

25. Torstain laavu

26. Peurakankaan laavu 1

27. Peurakankaan laavu 2

28. Karhukuusikon laavu

29. Siurunsuun kota

30. Salmiaavan kota

31. Haarainselän kota

32. Oravalammen laavu

33. Tiaislaavu

34. Porolaavu

35. Luontokohteet

- Kulmunginniemen lintutorni
- Jätealtaan lintutorni

36. Nähtävyydet

- Kotavaaran näkötorni
- Taivaan tulien aukio
- Luusuan riippusilta
- Puustelli
- Kotiseutumuseo
- Moottorikelkkamuseo
- Joutsijärven betonibunkkerit

Reittimatkailun turvallisuus

Reittimatkailun turvallisuus on yksi merkittävä kokonaisuus, joka on kaikkien osapuolten huomioitava. Matkailualan turvallisuutta koskevia lainsäädäntöjä ovat muun muassa Pelastuslaki ja Kuluttajaturvallisuuslaki. Muita säädöksiä ovat muun muassa Tukesin säädökset. Tukesin vapaa-ajan palveluihin liittyviin [ohjeisiin](#) kannattaa tutustua hyvin etukäteen.

Kemijärven kaupungin on muun muassa varmistettava, että kaikilla sen ylläpitämillä reiteillä on ajantasainen turvallisuusasiakirja ja turvallisuussuunnitelma laadittuna ja niiden päivittämisestä on huolehdittava. Reittimerkintöjen suunnittelussa on otettava huomioon aina voimassa olevan lainsäädännön edellyttämät vaatimukset. Reittien ollessa kyseessä, on turvallisuussuunnitelmaan liitettävä kartta.

Sen lisäksi, että reittien tulee olla turvallisia ja vaaranpaikat erikseen merkittynä, reittimatkailussa korostuu palveluntarjoajien turvallisuuteen liittyvät velvollisuudet. Jotta matkailijat voivat kokea olevansa turvassa, palvelun tarjoajien tulee olla hyvin perillä alaan liittyvästä lainsäädännöstä ja huolehdittava, että yritysten johdon lisäksi myös työntekijät ymmärtävät turvallisuuteen liittyvät tekijät. Kaikille matkailualan toimijoille suositellaan

Matkailualan turvallisuusspassin hankkimista. Koulutuksia järjestää esimerkiksi REDU (<https://www.varmanatoihin.fi/matupa>). Koulutus auttaa ymmärtämään turvallisuuden merkitystä matkailussa ja antaa hyvät eväät muun muassa lakisääteisten turvallisuusasiakirjojen laatimiseen, sekä tietoa palveluntuottajien vastuista ja velvollisuuksista.

Lapin pelastuslaitos on luonut matkailijoille suunnatut turvallisuusohjeet erityisesti Lapin olosuhteita ajatellen. Elinkeinonharjoittajien suositellaan jakavan ohjeen asiakkailleen turvallisen loman saamiseksi. Ohjeet voi ladata Pelastustoimen [sivuilta](#) ja niitä voi vapaasti käyttää.

Turvallisuuteen liittyviä ohjeita ja työkaluja on kaikkien saatavilla myös Visit Finlandin tarjoamana. Heidän [nettisivuilta](#) löytyy paljon käyttökelpoista materiaalia, jotka auttavat muun muassa turvallisuuden arvioinnissa ja asiakirjojen laadinnassa.

Reittimatkailun turvallisuusriskit

Toiminnanharjoittajan on ymmärrettävä erilaiset riskit, joita palvelun tuottamiseen liittyy. Riskit voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään. Kohdealueeseen liittyviin yleisiin olosuhteisiin, matkailuelinkeinon liittyviin tekijöihin ja matkailijoiden tietoihin ja toimintaan liittyviin riskeihin.

1. Kohdealueeseen liittyvät yleiset olosuhteet

- Infra, yleiset turvallisuuspalvelut, konfliktit, rikollisuus, sodat ja terrorismi

2. Elinkeinoon liittyvät tekijät

- Turvallisuusstandardit, yritysten ja työntekijöiden laatu, työntekijöiden määrä, siisteys ja ympäristönsuojelu, petokset, lakot

3. Matkailijan tiedot ja toiminta

- Kieli, kulttuuri, vieraat olosuhteet (esim. lumi ja jää), asenne, rajojen kokeileminen, ohjeiden huomiotta jättäminen, väsymys

Kaikkia elinkeinonharjoittajia koskevan Kuluttajaturvallisuuslain henki on selkeä. **Jos myyt jotain, tuote tai palvelu ei saa olla vaarallinen, turvaton, tai haitallinen terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle.** Toiminnanharjoittajilla on korostettu huolellisuusvelvoite, joka edellyttää muun muassa, että palveluita tuottaa alansa asiantuntija, joka tuntee palvelun tuottamista koskevat normit. Kuluttajaturvallisuuslaki koskee myös markkinointia, joka edellyttää muun muassa, että markkinoinnissa pitää tuoda mahdolliset riskit ymmärrettävässä muodossa esiin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että markkinoinnissa käytettävissä kuvissa suoritusta tekevillä ihmisillä on oltava kaikki henkilösuojausessa käytettävät välineet päällä. **Toiminnanharjoittajan on hyvä myös ymmärtää, ettei asiakkaan allekirjoittama vastuuvapauslomake vapauta toiminnanharjoittajaa lakisääteisesti turvallisuusvastuusta.**

Jokaisen toiminnanharjoittajan tulee varmistaa, että kaikki turvallisuusasiakirjat on laadittu ja ne ovat ajan tasaiset. Pelastussuunnitelma, turvallisuusasiakirja ja turvallisuussuunnitelma ovat lakisääteisiä asiakirjoja, joiden tarpeen toiminnanharjoittajan tulee selvittää palveluihinsa liittyen. Asiakirjat ovat myös työntekijöille tärkeitä asiakirjoja, koska niiden avulla henkilöstö on helppo perehdyttää asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi.

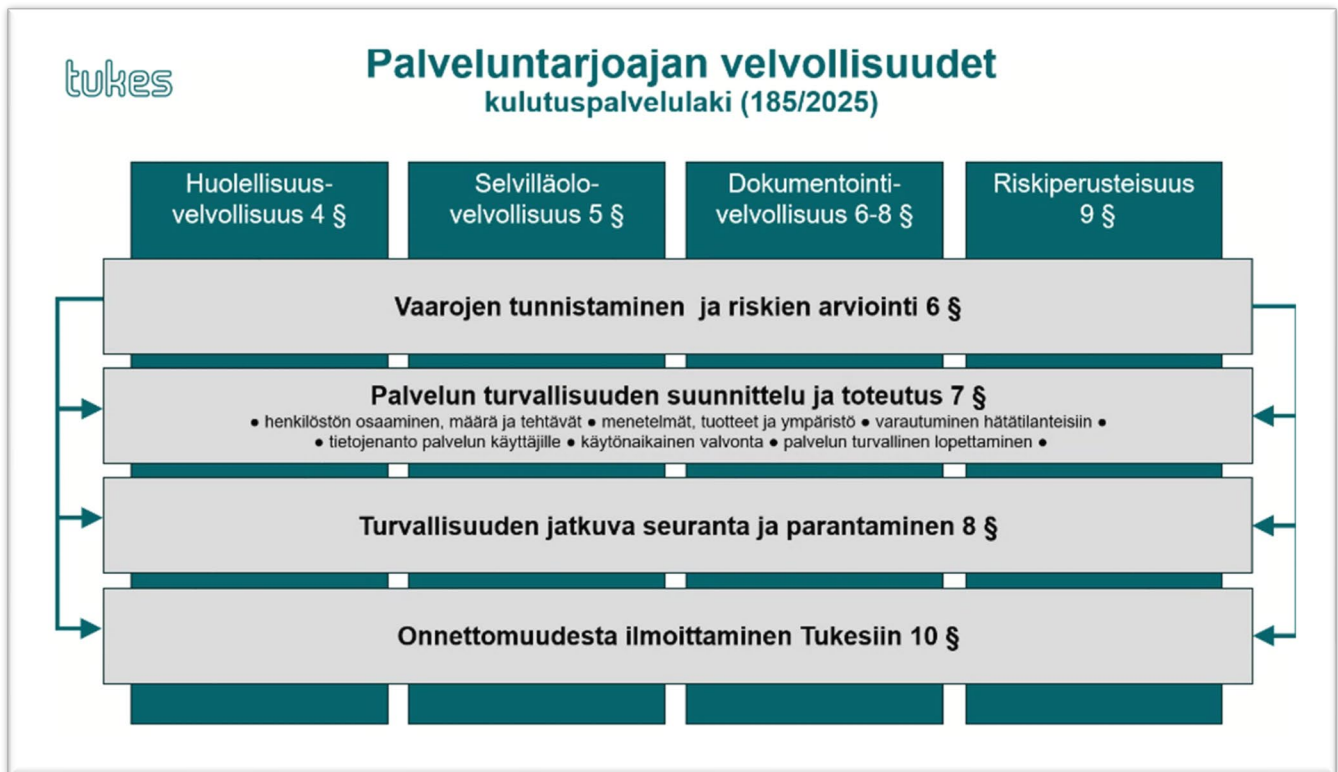
Uusi laki kulutuspalveluiden turvallisuudesta astui voimaan 5.5.2025 (185/2025, Kulutuspalvelulaki, KuPal). Tukes valvoo reittimatkailuun liittyvien kulutuspalveluiden turvallisuutta ja lainmukaisuutta. Kulutuspalvelulaki koskee:

- Yksityiseen kulutukseen tarkoitettu palvelu TAI palvelu, jota käytetään yksityistä kulutusta vastaavalla tavalla.
- Vapaa-ajan harrastusten, liikunnan ja urheilun palvelut ja tapahtumat.

3§ Turvallinen kulutuspalvelu edellyttää, että palveluntarjoajan tulee tuntea turvallisuuteen liittyvät tekijät, tehdä ennakoivia toimenpiteitä turvallisuuden varmistamiseksi ja seurata palvelun turvallisuutta ja reagoida muutoksiin. Vaarallista palvelua ei saa tarjota.

Palveluntarjoajien velvollisuudet

Kaikkia palveluita koskee dokumentointivelvollisuus. Turvallisuusasiakirjat tulee olla dokumentoituna tekstinä, kuvina tai muussa selkeästi ymmärrettävässä muodossa.

Uusi laki koskee ainoastaan käyttäjien ja vaikutuspiirissä olevien terveyttä, ei omaisuutta.

Lisätietoja Vapaa-ajan palveluiden turvallisuudesta <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/vapaa-ajan-palveluiden-turvallisuus>.

Kuntoilu- ja ulkoilureittejä ovat esimerkiksi kuntoradat, luontopolut, retkeilyreitit, ratsastusreitit, maastohiihtoladut tai maastopyöräreitit. Reittien riskit ovat erilaisia riippuen siitä, millaisilla välineillä ja missä tarkoituksessa reitillä liikutaan sekä millaisessa maastossa reitti kulkee. Erityisesti monikäyttöreiteillä turvallisuuden suunnittelu ja ennakointi vaatii usein monen eri toimijan yhteistyötä.

Ulkoilureitin haltijan tehtävänä on huolehtia reitin turvallisuudesta. Reitien haltija voi olla esimerkiksi kunta, kyläyhdistys, hiihtokeskus, hotelli, seurakunta tai yleishyödyllinen yhdistys. Käytännössä eri tahojen hallinnoimat reitit liittyvät usein toisiinsa, jolloin reittien haltijoiden pitää tehdä yhteistyötä koko reitistön turvallisuuden varmistamiseksi.

Reittien vaarojen tunnistamisessa on tärkeää huomioida kunkin reitin erityispiirteet, reitin sijainti ja pituus, reitillä käytettävät liikuntamuodot, maasto, rakenteet, kävijämäärät ja sääolosuhteiden vaikutukset. Käytä tarvittaessa karttaa apuna vaaranpaikkojen merkitsemiseen.

Reittien vaarallisia kohtia voivat olla esimerkiksi:

- jyrkät mäet tai reitin varrella olevat jyrkänteet
- kapeikat, jyrkät mutkat tai muut näkemäesteet
- teiden, vesistöjen, rotkojen tai toisten reittien ylitykset
- tulvan tai maanvyöryn katkaisemat kohdat
- herkästi il kivallan kohteeksi joutuvat kohdat.

Reitin ylläpitäjän tehtävänä on antaa reitin käyttäjille kaikki tarvittavat tiedot, jotta käyttäjät osaavat toimia reitillä turvallisesti. Tarvittavia tietoja ovat usein esim. seuraavat:

- reitin ja kohteiden nimeäminen
- lähtöpaikan merkitseminen ja lähtöpaikalle opastaminen
- opastetaulut: reitin kuvaus, pituus ja vaativuus, lähtöpaikan osoite, turvallisuus- ja hätätilanneohjeet, reitin ylläpitäjän tiedot
- karttataulut: sijainnin ja suuntien hahmottaminen
- viitoitus lähtöpaikalla, risteyksissä, reitin varrella ja kohteissa
- jatkuvat reittimerkinnät reitillä pysymisen varmistamiseksi
- paikannusmerkinnät lähtö- ja taukopaikoilla, risteyksissä ja erityiskohteissa
- varoitus- ja kieltomerkinnät.

Muiden julkaisemia ohjeita reittien ja retkeilypalvelujen turvallisuudesta:

- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/materiaalit/kuluttajille-tarjottavat-palvelut>
- Metsähallituksen raportti [Asiakasturvallisuus luontopalveluissa](#) [Linkki toiselle sivustolle, Avautuu uudessa välilehdessä](#)
- Lapin AMK:n ja Metsähallituksen ohje: [REILA-hanke reittimerkintöjen turvallisuudesta](#)

Pelastussuunnitelma

Pelastussuunnitelma vaaditaan majoitusliikkeisiin, leirintäalueille ja tilapäisille leirintäalueille ja tiloihin, joita käytetään vähintään 20 hengen tilapäiseen joukkomajoitukseen. Lisäksi pelastussuunnitelma on tehtävä, jos ravintolassa on yli 50 asiakaspaikkaa tai yrityksessä on paikalla yleensä vähintään 50 ihmistä (asiakkaat+työntekijät).

Pelastussuunnitelma vaaditaan myös yleisötapahtumiin, joihin liittyy merkittäviä henkilö- tai paloturvallisuusriskejä. Laista löytyy tarkemmat määritelmät. Yleisötapahtumaan tulee laatia pelastussuunnitelma, jos:

- Läsä on samanaikaisesti yli 200 ihmistä

- Käytetään avotulta, ilotulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita tai erikositehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja
- Tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta
- Tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille

Lisätietoa pelastussuunnitelmasta <https://pelastustoimi.fi/asiointi/pelastussuunnitelma>.

Turvallisuusasiakirja

Kuluttajaturvallisuuslainsäädännön käytännön noudattaminen on helppoa. Käytänteet löytyvät elinkeinonharjoittajan itse laatimasta turvallisuusasiakirjasta. Sisältö ja laajuus riippuu yrityksestä, mutta tietyt vaatimukset koskevat kaikkia. Turvallisuusasiakirjaan kirjataan:

- Henkilöstön tehtävänjako
- Riskien arviointi
- Turvallisuussuunnitelmat
- Onnettomuuskirjanpito
- Avun hälyttämisjärjestelmät

Turvallisuusasiakirjan tulee olla helposti kaikkien nähtävillä ja henkilöstön on tunnettava sen sisältö pääosin. Onnettomuuden sattuessa turvallisuusasiakirja on ensimmäisiä asioita, jota poliisi tai pelastuslaitos kysyy onnettomuutta selvittäessään.

Turvallisuusasiakirja on pyydettyäessä toimitettava Tukesiin.

Turvallisuussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma on yleensä turvallisuusasiakirjan liite. Turvallisuussuunnitelma pitää sisällään yksityiskohtaiset ohjeet yksittäisten toimintojen ja suorituspaikkojen osalta. Mitä vaativampi toiminto, sitä yksityiskohtaisemmat ohjeet vaaditaan. Kun toimintaa harjoitetaan kaukana asutuksesta, korkeilla paikoilla, maan alla tai moottorilla kulkevilla välineillä, tarvitaan erityisen tarkkoja ohjeita. Toiminnan harjoittajan tulee arvioida turvallisuussuunnitelman tarve palveluita tuottaessaan.

Kemijärven kaupunki on teettänyt Kemijärven matkailualueen turvallisuussuunnitelman vuonna 2013. Suunnitelman laatimisesta vastasi Lapin korkeakoulukonserni LUC. Turvallisuussuunnitelmaa ei ole päivitetty yli kymmeneen vuoteen ja se on tietosisällöltään pitkälti vanhentunutta. Henkilöt ovat vaihtuneet, yritykset vaihtaneet omistajia ja turvallisuustyöryhmän toiminnasta ei ole tietoa. Riskien kartoituksen jälkeen riskienhallintakaavio on jäänyt täyttämättä toimenpiteiden, vastuuhenkilöiden ja aikataulujen osalta. Turvallisuussuunnitelma ei ole lain edellyttämällä tasolla ja se tulisi päivittää pikaisesti.

Palvelut

Palveluiden tarjonta ja saavutettavuus on yksi keskeinen tekijä reittimatkailun kasvattamisessa. Tämä tarkoittaa lyhyesti sitä, että palveluita on oltava ja matkailijan on löydettävä palvelut helposti. Vaikka reittien osalta asiat olisivat kunnossa, matkailija varaa hyvin helposti matkan kilpailevaan kohteeseen, mikäli ei löydy riittävästi tietoa tarvitsemiensa palveluiden saatavuudesta. Huomioitavaa palveluiden osalta on se, että matkailijat käyttävät palveluita hyvin monipuolisesti. Ei pelkästään majoitus- tai ravintolapalveluita.

Hankkeessa oli yhtenä tavoitteena luoda kokonaisuus, jossa palvelut olisi helposti saatavilla ja kytkettynä reittien tietoihin. Valitettavasti aika ei tähän riittänyt. Mutta toisaalta Metsähallituksen julkaisema Luontoon.fi -palvelu voisi toimia palveluiden ja reittien kytkemisessä toisiinsa, mikäli se päättäisi kohdella kaikkia yrityksiä tasapuolisesti. Raporttia kirjoittaessa palvelussa näkyi vain Metsähallituksen sopimusyrittäjien palvelut.

Reittien detaljisuunnittelussa huomioitavaa

Reittien turvallisuus, saavutettavuus, merkitseminen ja ylläpito on huomioitava reittien detaljisuunnittelussa. Kävijän on löydettävä reitin aloituspisteeseen helposti ja hänen on voitava luottaa reittimerkintöihin pysyäksään reitillä. Erityistä huomiota on siis kiinnitettävä opasteiden, viittojen ja muiden merkintöjen selkeyteen ja riittävyys. Myös reittien ja niiden varrella olevien palvelurakenteiden ylläpito- ja huoltotyöt tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa.

Retkeily-, pyöräily- ja lumikenkäreitit risteävät muiden reittien kanssa. Näitä ovat muun muassa hiihtoladut ja moottorikelkkareitit, sekä tiet. Suunniteltaessa reittejä ja niiden opastuksia on tärkeää muistaa huomioida reittiturvallisuus.

Saavutettavuus

Fyysinen saavutettavuus

Matkailijat pääsevät Kemijärvelle omalla autolla, vuokra-autolla, linja-autolla, taksilla ja junalla. Suomulle matkailija pääsee omalla autolla, vuokra-autolla, taksilla tai linja-autolla.

1. Linja-auto: Rovaniemeltä tulee ja Rovaniemelle menee kolme vuoro päivässä Kemijärvelle. Yhtä linjoista liikennöi Rukabussit Oy ja kahta Möllärin linjat oy. Kaikki vuorot kiertävät Rovaniemen lentoaseman kautta, mutta viimeinen Kemijärvelle tuleva vuoro poikkeaa lentoasemalla vain, mikäli matkailija on ymmärtänyt soittaa liikennöitsijälle etukäteen. Kuusamosta tulee ja Kuusamoon menee yksi vuoro päivässä, jota liikennöi Pohjolan matka Oy. Näillä vuoroilla matkailijan on mahdollista päästä Suomulle. Sallasta tulee keskustaan kolme vuoroa päivässä. Liikennöitsijöinä Rukabussit Oy, Pohjolan matka Oy ja Liikenne-Peltoperä Oy.

- Sallaan keskustasta menee neljä vuoroa. Liikennöitsijänä edellisten lisäksi Möllärin linjat Oy
2. Juna: Kemijärven ja Helsingin välillä kulkee yöjuna. Juna saapuu aamulla ja lähtee illalla. Lisäksi sesonkiaikana on kokeilussa myös päiväjunavuoro, joka liikennöi kerran viikossa. Päiväjuna saapuu Kemijärvelle myöhään illalla ja lähtee aamulla. Talvikaudella 2024-2025 päiväjuna liikennöi yhteensä kahdeksan kertaa.
 3. Lentokone: Rovaniemen lentoasemalle saapuu suoria lentoja ympäri maailmaa. Talvikaudella voi Rovaniemelle lentää suoraan Lontoosta, Manchesterista, Bristolista, Milanosta, Edinburghista, Pariisista, Amsterdamista, Napolista, Dublinista, Brysselistä, Liverpoolista, Istanbulista, Izmiristä, Madridista, Düsseldorfista, Berliinistä, Wienistä, Barcelonasta, Tromssasta, Münchenistä, Zürichista, Kööpenhaminasta, Frankfurtista, Hampurista, Stuttgartista, Bordeaux'sta, Genevestä, Lyonista ja Nizzasta ja Birminghamista. Talvisesongin aikana laskeutumisia ja nousuja voi olla päivän aikana jopa sata. Ympärivuotisten lentojen määrä on huomattavasti pienempi. Ympärivuotisten Helsingin ja Milanon lentojen lisäksi Rovaniemelle pääsee kesällä myös suoralla lennolla Düsseldorfista Saksasta. Heinäkuun puolivälistä elokuun loppuun Rovaniemelle voi lentää Düsseldorfista. Rovaniemen lentojen lisäksi Kemijärvelle pääsee ympäri vuoden myös Frankfurt-Kuusamo yhteydellä.
 4. Taksi: Kemijärvellä takseja on vain kourallinen. Matkailijat ovatkin usein kohdanneet haasteeksi päästä esimerkiksi juna-asemalta majapaikkaan, kun taksia ei ole saatavilla. Muutoinkin alueella liikkuminen on hankalaa taksien vähäisyydestä johtuen. Matkailijoita tulee jonkin verran Rovaniemeltä myös taksilla Kemijärvelle. Silloin on riski, että matkailija joutuu villien taksien ryöstämäksi, jos ei huomaa katsoa hintaa ennen kyytiin nousemista.
 5. Yhteiskäyttöauto: Kemijärven rautatieasemalta matkailija voi ottaa käyttöön myös yhteiskäyttöauton haluamakseen ajaksi. Hinta on 5,90 €-189,90 € kuukausimaksu + 1,40 € - 16 € tunnilta. Yhteiskäyttöauton käyttö vaatii Omago –sovelluksen asentamista ja rekisteröitymistä palveluun.
 6. Vuokra-auto: Kemijärvellä autoja vuokraa kaksi yritystä. Juhan auto Oy ja Scandia rent. Rovaniemellä autoja vuokraavat Avis, Scandia rent, Budget, Europcar, Hertz, Rent, Sixt ja Toyota. Kuusamossa Avis, Budget, Europcar, Hertz ja Sixt.

Näiden lisäksi matkailuyritykset auttavat matkailijoita kohteeseen pääsemiseksi tarvittaessa.

Sähköinen saavutettavuus (data)

Ennen hankkeen alkua reittimatkailijan on ollut hankala löytää ajantasaisia ja laadukasta reittitietoa, koska sitä ei ole ollut saatavilla. Pääasialliset tiedonhakukanavat ovat olleet Google Maps, Google ja sosiaalinen media.

Hankkeen aikana sähköistä saavutettavuutta parannettiin valovuodella. Hajallaan olleet reittitiedot päivitettiin ja koottiin yhteen tietokantaan, Lipas Liikuntapaikat –tietokantaan.

Lippaaseen syötettiin tarkistettut reitti- ja kohdetiedot, kuvaukset, kuvat ja linkit. Lippaaseen syötetyt tiedot jakaantuvat kaikille tietokannan rajapintaa hyödyttävälle alustoille. Lipasta hyödyntävä muun muassa Retkikartta.fi, Paikkatietoikkuna, Uimaan.fi, Tässä.fi, Tulikartta.fi, Ulkoliikunta.fi, Karttaselain, Go sporty, Retkisuomi, Retkellä.fi ja Trailmap.

Lisäksi hankkeessa pyrittiin edistämään paikallisten yritysten näkyvyyttä muun muassa yrityksille ilmaisessa Visit Finlandin Datahubissa, jotta kaikilla yrityksillä olisi tietokannassa laadukas yritysesittely ja palvelukuvaukset. Edistämistä tehtiin muun muassa viestimällä suoraan yrittäjille hyödyistä ja kannustamalla Business Kemijärven henkilöstöä auttamaan yrityksiä laadukkaasti sisällön laadinnassa. Datahub on tarkoitettu kotimaisille ja ulkomaisille toimijoille, jotka voivat hakea yritys- ja tuotetietoa omiin kanaviinsa. Visit Finland itse käyttää tietokantaa nettisivuillaan, markkinoinnissa, B2B myyntityössä (digikanavat, myyntitapahtumat ja dialogi jakelukanavien kanssa), sekä koostaa matkailutarjontaa globaalin verkostonsa ja sen yhteistyökumppanien työkaluiksi. Yritykset voivat tuoda tuotteitaan myös rajapintojen kautta Bókun ja Johku -varausjärjestelmistä. Tietokantaa käyttää Visit Finlandin lisäksi muun muassa Atla, Finland to do, Finland Travel Pro, Get tips, Localtys, Original Lapland, Ravlling ja Travel Trade.

Hankkeen aikana Metsähallitus otti uuden Luontoon –palvelun käyttöön. Palvelua laajennettiin koskemaan myös valtion omistamien alueiden ulkopuolisia alueita. Luontoon –palvelu käyttää muun muassa Lipas Liikuntapaikat- ja Visit Finlandin Data hub – tietokantoja. Samoin Pyörämatkailukeskus on päivittämässä Bikeland.fi -palvelua, joka hakee tiedot Lippaasta, Datahubista ja Luontoon.fi -palvelusta. Keskeistä on, että tiedot ovat laadukkaasti tallennettu Lipas Liikuntapalvelut –tietokantaan.

Reittien ylläpidon ja rakentamisen rahoitus

Suomessa on pitkät maksuttomien retkeilypalveluiden perinteet. Perinteisesti retkeilypalveluita ovat rakentaneet ja ylläpitäneet valtio, kunnat ja yhdistykset. Julkisen talouden heikkeneminen ja käyttäjämäärien kasvu on jo johtanut tilanteeseen, jossa julkisen rahoituksen määrää on leikattu retkeilypalveluista. Muun muassa Metsähallitus on myynyt rakennuksia, koska sen budjettirahoitus ei ole riittänyt kattamaan rakennusten ylläpitoa. Reittimatkailun kehittämisen kannalta on keskeistä, että retkeilypalveluiden tuottaminen on pitkäjänteistä, eikä ole riippuvainen esimerkiksi kuntavaalien tuloksista tai valtionosuuksien muutoksista. Mikäli retkeilypalveluiden ja reittien kehittämisen ja ylläpidon kustannukset tai osa kustannuksista saadaan kerättyä käyttäjiltä, kehittäminen tapahtuu käyttäjäehtoisesti ja voidaan toteuttaa suunnitelmallista kehittämistä ilman poliittisen ilmapiirin muutosten tuomaa vaikutusta. Siirtymä tulee suunnitella tarkasti ja sopia siirtymäajan kustannusten kattamisesta julkisin varoin. Kunta voi siirtymän jälkeenkin tukea reittien ylläpitoa ja kehittämistä normaalin tarveharkinnan kautta ja julkisia rahoituksia hakemalla.

Retkeilyreittejä ei kuitenkaan voi käytännössä muuttaa maksullisiksi, koska reittimatkailun näkökulmasta voi muodostua este, joka saa matkailijat valitsemaan toisen kohteen. Jotta

reitistä voisi periä pääsymaksua, sen tulisi tarjota jotain poikkeuksellista elämyksellisyyttä luontoelämyksen lisäksi. Oman mausteensa muodostaa jokamiehen oikeudet, jotka antavat kaikille oikeuden liikkua luonnossa. Siten maksujen keräämisen tulee olla vapaaehtoista tai perustua maksullisiin lisäpalveluihin, eikä itse reitille pääsyyn.

Maksujen keräämiseen ja hallinnointiin liittyy useita ratkaistavia kysymyksiä. Luonnollisesti tärkein kysymys on maksuja keräävän toimijan valinta. Vaihtoehtoja ovat esimerkiksi yrityksen, yhdistyksen tai säätiön perustaminen tai toiminnan sulauttaminen jo olemassa olevan toimijan toimintaan. Toiminnan pitkäjänteisyyden kannalta on suotavaa pohtia ratkaisua, joka on itsenäinen, eikä siihen vaikuta esimerkiksi poliittisen tilanteen muutokset. Pohdittaessa toimijaa, on hyvä miettiä ratkaisuja vuosikymmenten päähän.

Vaihtoehtoja rahoituksen keräämiseen

Latupoolit. Matkailukeskuksissa latujen ylläpidosta vastaa usein kunta tai latupooli.

Esimerkki 1. Syötteen Latupooli ry toimii yhdistyspohjaisesti. Yhdistys vastaa alueen latujen ja osin talvipyöräilyreittien hoidosta ja kunnossapidosta. Toimintaa rahoittaa kunta ja alueen yritykset.

Esimerkki 2. Saariselällä latujen ylläpidosta on vastannut jo 40 vuoden ajan hoito-osuuskunta, jonka rahoitus perustuu jäsenmaksutuloon, latumaksuihin ja karttojen myyntiin. Nykyään hoito-osuuskunnan tehtäväksi on tullut myös talviulkoilureittien ylläpito ja yhdessä kunnan kanssa tehtävä moottorikelkkaurien huolto.

Esimerkki 3. Kolilla latujen kunnostuksen ja valaistuksen määrää säädetään kulujen ja latujen kunnostuksen saatavien tulojen mukaan. Kolin latujen hoito kustannetaan reittipoolin kannatusmaksuilla, joita kerätään mm. alueen yrityksiltä, mökkien omistajilta, Lieksan kaupungilta, Juuan kunnalta ja Metsähallitukselta. Vapaaehtoista kannatusmaksua maksavat myös yksityishenkilöt, ja latukarttojen myyntituotot menevät latujen ylläpitämiseen. Käyttäjä voi osallistua latujen kunnostukseen ostamalla vapaaehtoisen latupassin. Maksujen keräämisestä vastaa Kolin matkailuyhdistyksen tilalle perustettu Kolin Matkailu Oy, jonka omistaa Lieksan kaupunki, Juuan kunta ja n. 70 matkailuyritystä (2023).

Yhtenä osana Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hanketta pohdittiin erilaisia vaihtoehtoja maksujen perimiseksi käyttäjiltä Kemijärven reiteillä.

1. Digitaaliset lisäpalvelut
2. Tulipaikkojen ja muiden retkeilyrakenteiden käyttömaksut
3. Sponsoroidut reitit
4. Kannatusmaksut
5. Tuotemyynti
6. Tapahtumat
7. Julkinen rahoitus

Maksujen on oltava kohtuullisia ja niiden kohdalla on viestittävä selkeästi, että kerätyt varat menevät retkeilypalveluiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Digitaaliset lisäpalvelut

Digitaaliset lisäpalvelut ovat erinomainen tapa kerätä maksuja retkeilyreittien ylläpitämiseen, sillä ne voivat tarjota lisäarvoa retkeilijöille ilman, että itse reiteille pääsyä rajoitetaan.

Suomessa, missä jokamiehenoikeudet ovat vahvasti läsnä, erilaiset lisäpalvelut voisivat toimia vapaaehtoisuuteen perustuvina mutta houkuttelevina lisukkeina. Tässä muutamia ideoita digitaalisiksi lisäpalveluiksi:

Premium-retkeilysovellus:

Ominaisuudet: Tarkat reaaliaikaiset kartat (esim. offline-tilassa toimivat GPS-reitit), sääennusteet reittikohtaisesti, reittien ruuhkatiedot, virtuaalinen opastus (esim. ääniopas historiasta tai luonnosta) ja henkilökohtaiset reittisuositukset.

Maksu: Kuukausi- tai vuosimaksu (esim. 2–5 €/kk).

Virtuaaliset opastukset tai AR-kokemukset:

Ominaisuudet: Lisätyn todellisuuden (AR) avulla retkeilijät voisivat nähdä puhelimellaan tietoa kasveista, eläimistä tai historiasta osoittamalla kameraa kohteeseen. Esimerkiksi "osoita kiveä ja lue sen geologinen tarina".

Maksu: Kertamaksu per reitti tai alue (esim. 1–3 €).

Reittien kuntotiedot ja live-päivitykset:

Ominaisuudet: Reaaliaikainen tieto reittien kunnosta (esim. onko polku mutainen, onko silta rikki), käyttäjien lähettämät päivitykset ja varoitukset (esim. karhuhavainnot).

Maksu: Pieni vuosimaksu pääsystä tietoihin (esim. 10 €/vuosi).

Digitaaliset retkeilypäiväkirjat:

Ominaisuudet: Sovellus, johon voi tallentaa omat retket, lisätä kuvia ja muistiinpanoja sekä jakaa niitä muiden kanssa. Sisältäisi tilastoja (esim. kuljetut kilometrit, suosikkireitit).

Maksu: Freemium-malli, jossa perusversio on ilmainen, mutta premium-ominaisuudet (esim. pilvitalennus, reittianalyysit) maksavat.

Personoidut reittisuunnitelmat:

Ominaisuudet: Käyttäjä syöttää toiveensa (esim. pituus, vaikeustaso, maisemat), ja sovellus luo räätälöidyn reitin karttoineen ja ohjeineen.

Maksu: Kertamaksu per suunnitelma (esim. 2 €) tai 订阅 (tilausmaksu).

Digitaaliset haasteet ja palkinnot:

Ominaisuudet: Retkeilyhaasteet (esim. "Käy 10 reitillä kuukaudessa"), joissa edistymistä seurataan sovelluksessa. Palkintoina voisi olla virtuaalisia merkkejä tai alennuksia retkeilyvarusteista.

Maksu: Osallistumismaksu haasteeseen (esim. 5 €) tai premium-tilaus.

Luontotietopakettit:

Ominaisuudet: Syvällistä tietoa alueen luonnosta, historiasta tai kulttuurista (esim. PDF-oppaat, videosisällöt tai interaktiiviset tietokilpailut).

Maksu: Kertamaksu per paketti (esim. 1–3 €).

Reaaliaikaiset webkamera- tai drone-näkymät:

Ominaisuudet: Pääsy live-kuvaan reittien varrelta (esim. näköalapaikoilta), jotta retkeilijät voivat tarkistaa sään tai tunnelman etukäteen.

Maksu: Pieni maksu per katselukerta tai tilaus (esim. 1 €/kerta tai 10 €/vuosi).

Retkien striimaus tai virtuaaliretket:

Ominaisuudet: Niille, jotka eivät pääse paikan päälle, voidaan tarjota virtuaalinen kierros reitillä (esim. 360-videot tai opastettu striimi).

Maksu: Kertamaksu per katselu (esim. 3–5 €).

Yhteisölliset ominaisuudet:

Ominaisuudet: Mahdollisuus liittyä retkeily-yhteisöön sovelluksessa, jossa voi keskustella muiden retkeilijöiden kanssa, jakaa vinkkejä ja suunnitella yhteisretkiä.

Maksu: Jäsenmaksu yhteisöön (esim. 15 €/vuosi).

Toteutus ja houkuttelevuus Suomessa

Näiden palveluiden menestys riippuu siitä, kuinka helppokäyttöisiä ja hyödyllisiä ne ovat. Suomessa retkeilijät arvostavat luonnonläheisyyttä ja yksinkertaisuutta, joten palveluiden tulisi olla intuitiivisia ja tuoda selkeää lisäarvoa. Esimerkiksi premium-sovellus reaaliaikaisine karttoineen ja kuntotietoineen voisi toimia hyvin, koska se palvelee sekä satunnaisia kävijöitä että aktiiviretkelijoitä. Maksujen tulisi olla maltillisia (esim. 1–5 € per palvelu), jotta ne houkuttelevat laajaa käyttäjäkuntaa.

Käyttömaksut

Käyttäjien ennalta maksettava käyttömaksu, jolla saa oikeuden käyttää järjestettyjä palveluita. Esim. MobilePay –maksu reitin alkupisteessä, verkkomaksu tms. Voidaan toteuttaa myös kausi- tai vuosikorttina. Vaihtoehdossa reitillä liikkuminen on edelleen maksutonta, mutta reitillä tarjottavat palvelut olisivat maksullisia.

Käyttömaksujen kohdalla on syytä pohtia maksuttomuutta paikallisille asukkaille ja heidän vierailleen.

Sponsoroidut reitit

Paikallisille ja muille yrityksille tarjotaan mahdollisuutta sponsoroida tiettyjä reittejä. Mallissa paikalliset yritykset sponsoroivat reitin ylläpitoa ja saavat vastineeksi näkyvyyttä reitillä ja pääsponsorit saavat nimikkoreitin oman markkinointinsa käyttöön.

Yrityksille laaditaan yksityiskohtainen sponsoripakettivalikoima, joista ne voivat valita itselleen mieluisen. Kullekin reitille valitaan yksi pääsponsori, mutta samalle reitille voidaan myydä myös muita sponsoripaketteja. Käytännössä sponsoripaketit ovat markkinointisopimuksia, joissa määritellään sponsorin saama näkyvyys reitillä. Sopimuksen voimassaoloaika on hyvä pohtia sponsoripakettien paketoinnissa. Pääsponsorisopimukset voivat olla voimassa esimerkiksi 3-5 vuotta ja pienemmät 1-5 vuotta. Sopimushinta voidaan sopia maksettavaksi vuosittain tai kertamaksuna.

Kannatusmaksut

Käyttäjille, paikallisille, matkailijoille ja muille henkilöille tai yrityksille tarjotaan mahdollisuus vapaaehtoisten kannatusmaksujen maksamiseen, jotka ohjataan lyhentämättömänä reittien kehittämiseen ja ylläpitoon. Kannatusmaksujen keräämisen suunnittelussa on otettava huomioon keräyspaikka ja kohderyhmä. Keräyspaikkoja voivat olla esimerkiksi reittien lähtöpisteet, huoltoasemat, ruokakaupat, matkailu- ja muut yritykset, kaupungin matkailuinfo, rautatieasema, linja-auto asema, taksit tai kaupungin nettisivut. Kohderyhminä suomalaiset ja ulkomaalaiset voivat poiketa toisistaan merkittävästi käytössä olevien maksutapojen suhteen. Esimerkiksi mobiilimaksaminen ei välttämättä ole mahdollista kaikille käyttäjille ja toinen saattaa haluta käyttää käteistä. Nettimaksamisessa on taas omat haasteensa. Maksutapojen suunnittelussa olisi tärkeää mahdollistaa maksaminen mahdollisimman laajalle kohderyhmälle. Niissä kohteissa, joissa on kassapalvelut käytössä, keräyksen toteuttaminen lienee helpointa kaikille kohderyhmille. Niissä tarvitaan kassajärjestelmään oma tuote, jolloin maksun voi suorittaa kaikilla niillä maksutavoilla, joilla turistit muutenkin maksaisivat palveluista ja ostoksista.

Suomalaisille tuttu MobilePay on yksi mahdollinen maksutapa. Sillä pohjoismaalaiset käyttäjät voivat maksaa kätevästi maksuja. Kattavamman maksamisen voi mahdollistaa kaikkialla maailmassa käytössä olevilla Apple Pay, Google Pay ja Samsung Pay –maksusovelluksilla. Näillä palveluilla voidaan ratkaista netissä ja sosiaalisen median kanavilla toteutettava keräys. Suomalaisille voidaan tarjota vaihtoehtona myös pankkisiirto, jonka voi tehdä kätevästi puhelimella.

Tuotemyynti

Paikallisille yrityksille tarjotaan myytäväksi Onnen Peikko –teemaisia tuotteita, joiden tuotto menee reittien ylläpitoon. Yrityksille suositellaan maksettavaksi 15 prosentin myyntiprovisio myydyistä tuotteista, jotta mahdollisimman moni yritys ottaisi tuotteet

myyntiin. Tuotteet voidaan teettää ja toimittaa yrityksiin Onnen Peikko -brändin hallintaan perustettavan yhtiön toimesta. Suositeltavampaa voi olla lisensoida Onnen Peikko - tuotteet ja yritykset voivat itse teettää tuotteita lisenssillä. Tämä helpottaisi hallinnointia ja pienentäisi Kemijärven kaupungin riskiä. Myytäviä tuotteita voivat olla esimerkiksi kartat, oppaat, tarrat, T-Paidat, postikortit, jääkaappi magneetit, käsityöt, kalastajahatut, korut, kuksat, pehmolelut, satu- tai värityskirjat tai muut retkeilyyn tai Onnen Peikko –teemaan sopivat tuotteet. Valikoima kehittyy ajan myötä ja yritysten innovoimana.

Tapahtumat

Onnen Peikko –teema mahdollistaa erottautumiskykyisen tapahtumien järjestämisen, jolla voidaan houkutella kerralla paljon kävijöitä ja toisaalta myös saada julkisuutta tapahtumamarkkinoinnin ja -uutisoinnin myötä. Suositeltavaa on, että Kemijärvelle kehitetään 1-3 vuosittain toistuvaa tapahtumaa. Tapahtumat voivat olla esimerkiksi polkujuoksua, maastopyöräilyä, Onnen Peikon metsästystä (suunnistus), melontaa tai muita aktiviteetteja hyödyntäviä kilpailuja, tai koko perheen ohjelmallisia tapahtumia. Onnen Peikon retkeilyviikko, joka huipentuu viikonlopun musiikkifestareihin tai retkiruokatapahtumaan voisi olla yksi vaihtoehto. Tapahtuman suunnittelussa on päätettävä, onko kyseessä ilmaistapahtuma, vai myydäänkö niihin lippuja. Ilmaistapahtuman suunnittelussa on lähtökohtaisesti varattava perusrahoitus, jota voidaan täydentää esimerkiksi näytteilleasettajilta perittävillä maksuilla.

Olipa kyse sitten maksullisesta, tai ilmaistapahtumasta, on varmistettava että tapahtumakoordinaattorilla on kokemusta tapahtumien järjestämisestä ja että hänellä on tarvittavat resurssit tapahtuman järjestämiseen, sekä ennen kaikkea näkemystä ja intoa tuottaa vuosittain kasvavaa tapahtumaa. Tapahtuman järjestämiseen voi ilman palkkojakin mennä helposti merkittäviä summia ja onnistuneen tapahtuman järjestäminen vaatii paljon työtä. Mikäli tarkoituksena on kasvattaa vuosittain järjestettävä tapahtuma, joka kerää yli 5000 kävijää vuosittain, on ymmärrettävä että ensimmäisten vuosien aikana kävijämäärät tai tapahtuman tuotot eivät ole suuria. Tapahtuman vakiintuminen vuosittaiseksi tapahtumaksi, jota ihmiset osaavat odottaa ja johon tullaan kauempaakin, vaatii useiden vuosien taloudellisen panostuksen ja sitoutumisen tapahtumaan. Sen jälkeen, kun tapahtuma vakiinnuttaa paikkansa tapahtumakartalla, siltä voidaan odottaa myös taloudellista kannattavuutta. Tapahtuman kannattavuutta arvioidessa on hyvä muistaa myös tapahtuman välilliset tulot, joita syntyy ravintoloiden, hotellien, ruokakauppojen ja muiden yritysten myynnin kautta.

Julkinen rahoitus

Kemijärven kaupunki voi hakea rahoitusta reittien suunnitteluun, ylläpitoon, rakentamiseen, kunnostukseen, palveluiden kehittämiseen ja tapahtumien järjestämiseen erilaisia rahoitusinstrumentteja käyttäen. Rahoitettavat kohteet vaihtuvat rahoitusinstrumenteissa, joten on syytä tarkkaavaisesti seurata mahdollisia rahoituksia.

Yksi suositeltava työkalu on Grants Funding Oy:n tekoälypohjainen palvelu, joka tekee kattavan raportin erilaisista mahdollisista rahoituksista rahoitettavan kohteen mukaisesti.

Erityisesti kannattaa seurata Maaseuturahaston hanketukia, ELY:n ja Leaderin alueellisia teematukia ja Lapin Liiton kautta haettavia EAKR –rahoituksia. Lisäksi on suositeltavaa käyttää esimerkiksi tekoälypohjaisia kaupallisia palveluita, jotka hakevat tietoa kaikista tarjolla olevista rahoituksista.

Julkisen rahoituksen hankkeissa on erityisen tärkeää tutustua rahoituksen ehtoihin ja raportoinnin tarkkuuteen. Poikkeamat kirjanpidossa tai puutteet raportoinnissa johtavat aina tarpeettomiin lisäselvityspyyntöihin, jotka työllistävät useita henkilöitä. Myös hankkeiden päättymiseen kannattaa pohtia toimintamallit valmiiksi. Hankaluuksia voi tulla esimerkiksi silloin, jos hankkeen projektipäällikön työsuhde päättyy hankkeen loppuessa ja loppuraportointi tai viimeinen maksatushakemus jää jonkun toisen tehtäväksi.

Kemijärven reittimatkailun markkinointi

Yhtenä Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hankkeen tavoitteena oli kehittää uusi matkailun kärkituote, jolla erottaudutaan matkailumarkkinoinnissa muista kohteista. Reittikartoitusten aikana kävi selväksi, ettei Kemijärven retkeilyreitit ole laadullisesti lähellekään sitä, että laadulla voisi kilpailla vaikkapa Kuusamon, Sallan tai Ylläksen reitistöjen kanssa. Oli keksittävä jotain uutta ja poikkeavaa. Laajan sidosryhmätyön seurauksena syntyi Onnen Peikko –teema.

Toimenpide-esitykset

Toimenpide-esitys 1.

Esitetään Kemijärven kaupungille, että se myöntää määrärahat reittien kehittämiseksi hankkeessa toteutetun investointi -ohjelman mukaisesti. Laadukkaan reitistön kehittämiseksi Kemijärven kaupungin olisi hyvä palkata toistaiseksi voimassaolevalla sopimuksella henkilö, jonka tehtävänkuvaan reittien ylläpidon, kunnostusten ja rakentamisen suunnittelu ja ohjaus kuuluu. Tehtävään tulisi sisällyttää myös rahoituksen hankkiminen, reittimatkailukonseptin jatkokehittäminen ja jalkauttaminen yrityksiin, sekä reittimatkailun markkinointi. Tehtävä voidaan siirtää myöhemmin reittien ylläpitämisestä vastaavaan organisaatioon tai tehdä alusta alkaen puitesopimus yrityksen kanssa, jonka vastuulle tehtävät siirretään.

Toimenpide-esitys 2.

Varmistetaan, että reiteille ja käyntikohteille on laadittu Kulutuspalvelulain (18572025) mukaiset turvallisuusasiakirjat, sekä koulutettu tarkoituksenmukainen henkilöstö seuraamaan, ylläpitämään ja parantamaan asiakirjoja. Kemijärven matkailualueen turvallisuussuunnitelma päivitetään lain edellyttämälle tasolle.

Toimenpide-esitys 3.

Varmistetaan, että reittimatkailupalveluita myyvät elinkeinoharjoittajat ovat tietoisia turvallisuuteen liittyvästä lainsäädännöstä, tietävät pelastussuunnitelman, turvallisuusasiakirjan ja turvallisuussuunnitelman lakisääteisyydestä ja niiden laatimisen pakollisuudesta myytävien tuotteiden tai palveluiden osalta.

Toimenpide-esitys 4.

Onnen Peikko -brändin kaupallistaminen. Rakennetaan Onnen Peikko -teeman hallinnointia varten selkeä toimintamalli ja sopimukset, joilla hallitaan Onnen Peikko -tavaramerkin käyttöä ja jalostamista. Tehdään suunnitelma Onnen Peikko -tuotteiden markkinoille saattamiseksi. Kaupungin on suositeltavaa hankkia Onnen Peikko -teemalle tavaramerkkisuoja PRH:n tavaramerkkitietokantaan. Suoja tulee hankkia sekä visuaalisiin aineistoihin, palveluihin, että tuotteisiin.

Toimenpide-esitys 5.

Kemijärven kaupunki varmistaa, että reittimatkailupalveluita myyvät yritykset tuntevat Visit Finlandin DataHub -tietokannan ja auttaa tietojen syöttämisessä/päivittämisessä yrittäjiä tarvittaessa. Nimitään vastuuhenkilö, jonka tehtäviin neuvonta kuuluu.

Toimenpide-esitys 6.

Tehdään maanomistajien kanssa maankäyttösopimus niiltä reiteiltä tai reitin osilta, joilta se puuttuu. Kun sopimukset ovat kunnossa, reitin tiedot syötetään Lipas Liikuntapaikat -tietokantaan ja kaupungin nettisivuille, sekä muille käytössä oleville alustoille.

Toimenpide-esitys 7.

Kemijärven reittimatkailun markkinointiin käyttämät nettisivut saatetaan ajan tasalle. Nettisivulle on suositeltavaa luoda laskeutumissivu, jossa kerrotaan yleisesti reittimatkailusta ja reitistöstä. Jokaiselle reitille suositellaan tehtäväksi oma esittelysivu, jonka osoitetta voidaan jakaa esimerkiksi sosiaalisen median alustoilla. Sivuille tulee laittaa reitin tarinallinen esittely, kartta (upotuksena Luontoon.fi -palvelusta tai muusta palvelusta, jolle on ylläpitäjä määrätty) ja reittiesite. Kartta ja reittiesite tulee laittaa myös ladattavaksi pdf -tiedostona. Sivujen osoitteet laitetaan linkkeinä laskeutumissivulle. Nykyinen Visit Kemijärven Luontoon -sivua voisi ajatella laskeutumissivuna, mutta sen sisältö tulisi päivittää kauttaaltaan. Nykyisellään se on sisällöltään huono ja sekava.

Toimenpide-esitys 8.

Retkeilyreittien varrella olevat yliiheät metsät harvennetaan. Harvennuksilla parannetaan reittien virkistysarvoja ja saatavia puukauppatuloja voidaan ohjata reittien huoltoon, rakentamiseen tai ylläpitoon.

Toimenpide-esitys 9.

Reitteihin liittyvän viestinnän suunnittelu. Liian aikaisin toteutettu viestintä syö viestinnän tehoa ja uskottavuutta. Ennen kunkin reitin markkinoinnin aloittamista on varmistettava, että niiden osalta on maankäytösopimukset tai reittitoimitus tehty ja että reitti on kunnostettu.

Hankeviestintä

Hankkeen aluksi projektipäällikkö laati viestintäsuunnitelman, joka toimii viitteellisenä viestinnän ohjeena. Viestintää on toteutettu melko hyvin suunnitelman mukaisesti. Viestintäsuunnitelmaa ei ole tarkoitus päivittää hankkeen edetessä moninkertaisen raportoinnin välttämiseksi, mutta sen periaatteita noudatetaan hankkeen loppuun asti. Hankkeesta on viestitty mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Medialle lähetettiin viisi tiedotetta, sekä kutsut kahteen tiedotustilaisuuteen. Hankkeesta on kirjoitettu ainakin Lapin Kansassa, Koti-Lappi -lehdessä, sekä YLE:n uutisissa. Lisäksi projektipäällikköä on haastateltu Lapin radioon. Sosiaalisessa mediassa hankkeen julkaisuja on tehty Kemijärven Facebook -sivulle. Lisäksi projektipäällikkö on osallistunut Facebookissa keskusteluihin, jotka liittyvät Kemijärven reittimatkailuun.

Hankkeelle perustettiin oma nettisivu, jonka kautta hankkeen vaiheista viestitään. Viestinnän tueksi laadittiin tiedotteiden tilausta varten webropol -kyselylomake. Tilaajille lähetettiin maksatuskaudella mediatiedotteet ja lisäksi koonti ajankohtaisista asioista ennen joulua.

Matkailutoimijoille suuntautuvassa viestinnässä Visit Kemijärvi on avainasemassa.

Hankkeesta on viestitty myös Kemijärven kaupungin sisällä (henkilöstö, lautakunnat, Kemijärven Kehitys Oy, Visit Kemijärvi), alueen yrityksille, oppilaitoksille ja erilaisissa yleisö- ym. tilaisuuksissa. Näitä ovat muun muassa:

- Luusuanjärven kehittämisyhdistyksen hallituksen kokouksessa
- Pyöräilyfoorumissa
- Kemijärven matkailun kehittäminen -illassa
- Pöyliöjärven ulkoilureitin yleisötilaisuudessa
- Tapionniemen kyläyhdistyksessä
- Tohmon kyläpäivillä
- Terveysten, hyvinvoinnin jaturvallisuuden yleisötilaisuudessa 21.1.2025
- Stooripuu -työpajassa
- Kaupunginvaltuustossa 17.2.2025
- Pyörähankeringissä (kokoontuu noin kahden kuukauden välein)
- Itä-Lapin seutuseminaarissa

- Suomen kehittämistyöryhmässä
- Yrittäjien aamiaistilaisuudessa
- Reitti-illassa 31.3.2025
- Kevät Kipinässä
- Kemijärven kyläillan illassa
- Perjantaiporinoissa (avoin yleisötilaisuus)
- Elinvoimapaalveluiden yhteistyöryhmässä
- Luusuan kylätapahtumassa
- Elinvoimalautakunnassa
- Joutsijärven kyläyhdistyksessä
- Keskustan matkailuyritysten yhteispalaverissa
- Honkakankaan Metsäpolun avajaisissa
- Bikelandin webinaarissa
- Matkamessuilla 2025 ja 2026
- Reitti-illassa 26.11.2025
- Hankkeen loppuseminaarissa 29.1.2026

Alueen matkailuyrityksiin on oltu jatkuvassa yhteydessä.

Viestintäaineistoihin on lisätty rahoittajien logot. Muun muassa projektipäällikölle hankitussa asukokonaisuudessa on jokaisessa vaatekappaleessa sekä Kemijärven kaupungin, että EU:n logot.

Visio

Vuonna 2030 Kemijärvi on tunnettu luontomatkailukohde, jossa jylhät vaarat, avarat vesistöt ja tarinallinen maailma luovat mieleenpainuvia elämyksiä. Kestävään yhteistyöhön perustuva matkailu, monipuolinen reittiverkosto ja Onnen Peikkojen satumainen tarinamaailma tekevät alueesta omaleimaisen ja helposti saavutettavan. Neljän kansallispuiston ympäröimä, rauhallinen Kemijärvi tarjoaa aitoa pohjoista luontoa ja aikaa pysähtyä – paikkaa, joka on kuin satua, mutta totta.

Yksityiskohtaisempi kuvaus:

Vuonna 2030 Kemijärvi on tunnettu luontomatkailukohde, jossa luonnon, vesistöjen ja tarinoiden yhdistelmä synnyttää yllättäviä, koskettavia ja mieleenpainuvia elämyksiä. Täällä jylhien vaarojen ja laajan järven kohtauspaikalla matkailija voi hengittää, hiljentyä ja löytää luonnon uudelleen.

Kemijärvellä luontomatkailu perustuu yhteistyöhön ja kestävyyteen. Matkailua on kehitetty yhdessä tekemisen hengessä kaupungin, yritysten ja asukkaiden välillä. Yhtenäinen reittikonsepti, visuaalinen ilme ja Onnen Peikkojen tarinallinen maailma ovat tehneet alueesta tunnistettavan ja helposti lähestyttävän. Reittimatkailu on kasvanut kestävästi ja se tukee paikallista yrittäjyyttä.

Junalla ja autolla helposti saavutettava Kemijärvi on noussut houkuttelevaksi vaihtoehdoksi kansallispuistojen rinnalle. Paikallinen reitistö on Lapin monipuolisimpia: reitit johdattavat vesistöjen ja vaarojen kautta aina keskustan lähireiteille saakka – ympärivuotisesti. Kärkireitit ja niiden opasteet on toteutettu korkealaatuisesti, ja reiteistä on tuotettu kattavat ja monikieliset tiedot, jotka löytyvät helposti eri kanavista.

Kemijärven erityisyys on sen tarinallinen ulottuvuus. Onnen Peikot johdattavat matkailijat aistimatkailun maailmaan, jossa jokainen reitti kertoo oman tarinansa maisemien, äänten ja ihmisten kautta. Satumaisuus ei ole päälleliimattua, vaan se on johdettu pohjoisen luonnosta ja paikallisesta elämänrytmistä.

Kemijärvi on elinvoimainen ja suunnitelmallisesti kehittyvä kestävä matkailukohde, joka kutsuu viipymään. Ruuhkattomassa ja lämmimhenkisessä järvikaupungissa matkailija kohtaa aidon pohjoisen luonnon ja paikallisen elämän, joka on kuin satua mutta totta.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Kemijärven reittimatkailun kehittämisellä voidaan saavuttaa merkittäviä taloudellisia hyötyjä alueelle. Reitistö ei ole laadultaan tällä hetkellä kehuttavassa kunnossa, mutta kohtuullisilla kustannuksilla voidaan kunnostaa useita reittejä laadukkaita luontoelämyksiä tarjoaviksi luontomatkailukohteiksi. Näin voidaan luoda laadukas ja monipuolinen reittivalikoima suhteellisen lyhyitä, päiväretkeilyyn soveltuvia reittejä, joiden kysyntä on reittimatkailukohderyhmissä suurinta.

Onnen Peikko –teeman käyttöönotto mahdollistaa Kemijärven erottautumisen muista reittimatkailukohteista ja lisää elämyksellisyyttä reiteille. Onnen Peikko syventää luontokokemusta muun muassa tuomalla esille paikallista kulttuuria tarinoiden kautta ja saamalla kävijöiden aistit tavallista valppaammiksi. Onnen Peikko –teema toimii erittäin hyvin matkamuistojen myynnissä, jolla voidaan lisätä paikkakunnalle jäävää matkailutuloa merkittävästi. Suunnitelman mukaisesti toteutettu tuotteistaminen tuo myös tuloja reittien ylläpitoon ja kehittämiseen.

Reittien kunnostamisella ja Onnen Peikko –teeman suunnitelman mukaisella toteutuksella Kemijärven kesämatkailun voidaan odottaa kasvavan aiempaa nopeammin. Lisäksi laadukas reitistö lisää paikallisten liikkumista ja hyvinvointia, sekä parantaa poliittisen päätöksenteon hyväksyttävyyttä.

Hankkeessa ei saatu toteutettua ihan kaikkia tavoitteita. Muun muassa reittiverkoston digitoinnissa vastaan tuli reittien sopimuksettomuus. Kemijärven kaupunki ei virallisena toimijana voi markkinoida tai julkistaa reittejä, joiden juridinen osuus on hoitamatta. Näin ollen digitointia voitiin toteuttaa vain rajallisesti. Toisaalta reittien digitointi kannattaa muutenkin ajoittaa siihen ajankohtaan, kun reitti on saatu kunnostettua. Näin varmistetaan, että kaupunki markkinoi vain laadukkaita kohteita ja sitä kautta rakentaa vahvaa reittimatkailubrändiä.

Kokonaissuunnitelma

Kemijärven reittimatkailun kehittäminen -hankkeessa laadittu Sweco Finland Oy:n laatima kokonaissuunnitelma reittien kehittämisestä on raportin liitteenä. Lopullinen kokonaissuunnitelma koostuu Sweco Finland Oy:n laatimasta kokonaissuunnitelmasta, projektipäällikön laatimista aineistoista ja Ellare Oy:n laatimasta Kemijärven reittimatkailukonseptista.

Investointisuunnitelmat

Sweco Finland Oy:n tuottama kokonaissuunnitelma pitää sisällään investointisuunnitelmat seitsemän reitin osalta. Lisäksi projektipäällikkö on tuottanut investointisuunnitelmia kahdeksan reitin osalta. Näiden lisäksi on jo aiemmin tehty Pöyliöjärven hybridireitin suunnitelma. Näistä on koottu investointien vaiheistussuunnitelma vuosille 2026-2028. Muiden reittien osalta investointien suuruutta ei ole arvioitu, vaan niiden osalta investointisuunnitelmat tulevat tehtäviksi tulevina vuosina.

Liitteet

Kemijärven reittimatkailun konsepti, Ellare Oy, 2025

Kemijärven reittimatkailun kokonaissuunnitelma, Sweco Finland Oy, 2026

Reittikortit, Juri Laurila, 2026

Kansainvälinen konseptitutkimus Onnen Peikko – Visitory Oy 2026

Onnen Peikko -teeman visuaalinen kuvaus, Ellare Oy/ Kalle Viira Productions Oy

Onnen Peikko -tarinat, Ellare Oy/Tarinakone Oy, 2025

Reittikuvaukset, Ellare Oy, 2025

Kohdekuvaukset, Ellare Oy, 2025